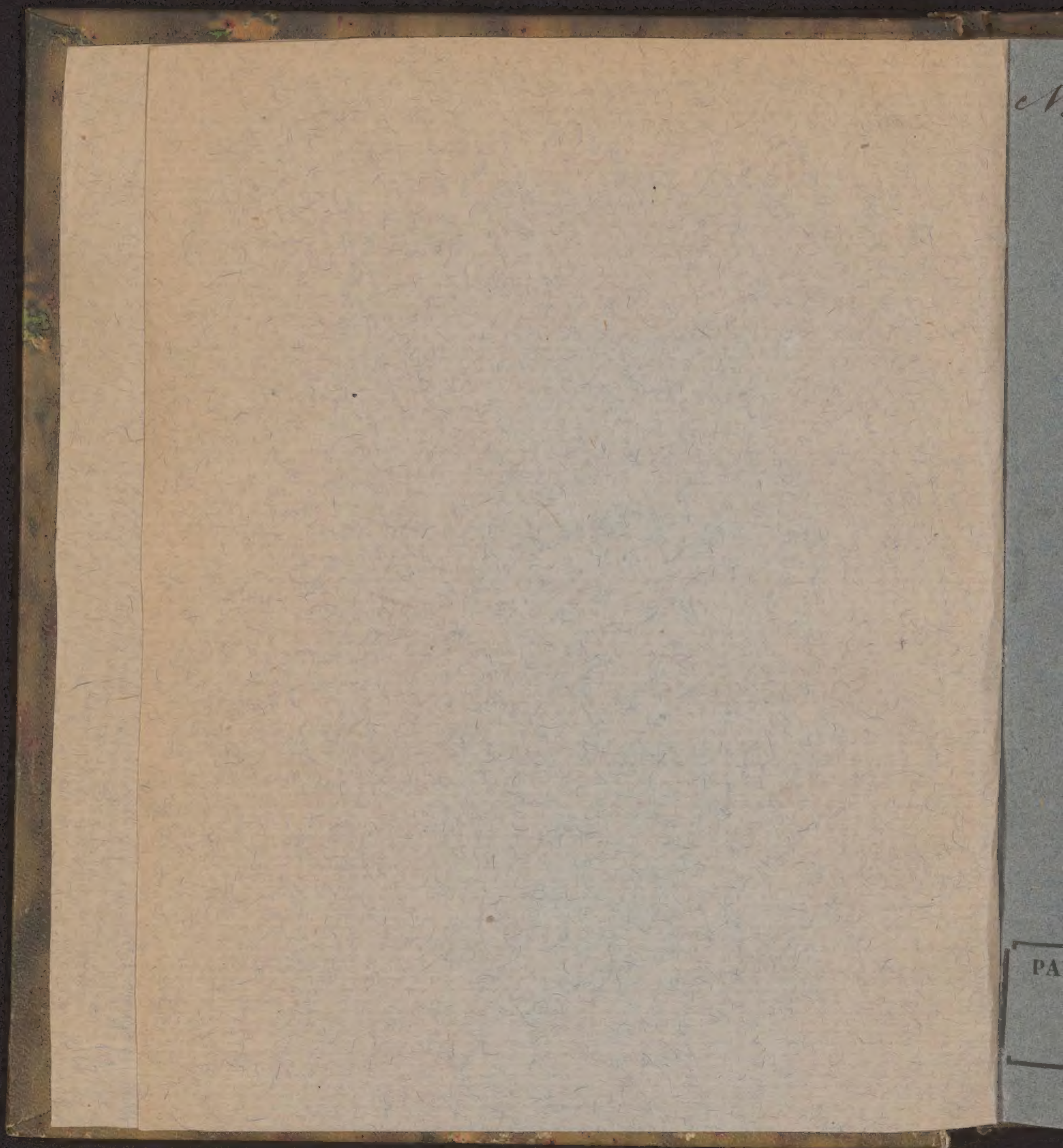
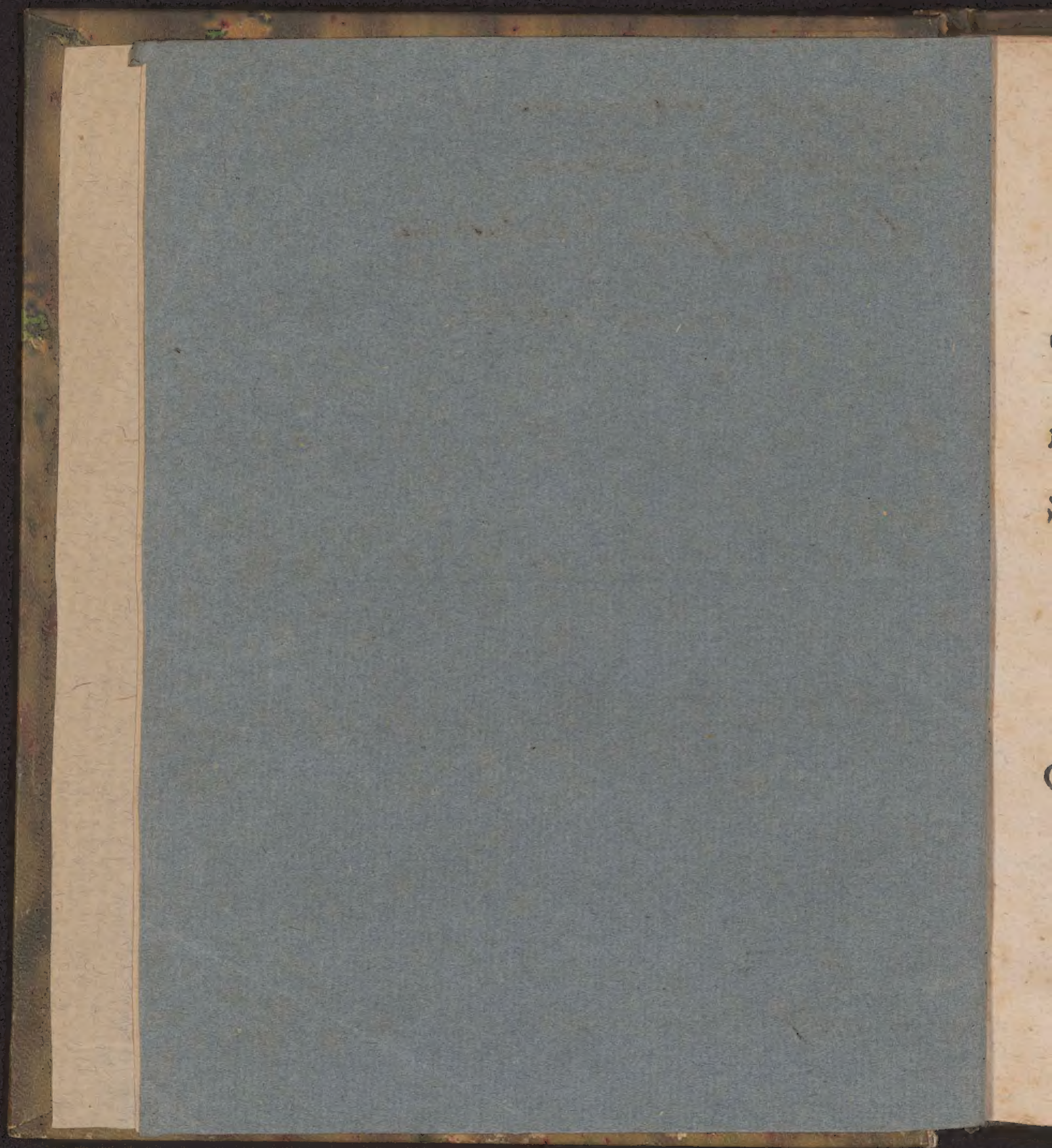

Niegolewski Bernardus
Abbas Andrejoviensis
Chudzicki Georg: Gratulatio.
(: latine et polonice:)

GRATULATIO

ILLUSTRISSIMO, & REVERENDISSIMO DOMINO,

D. BERNARDO

DE NIEGOLEWO

NIEGOLEWSKI

ABBATI ANDREJOVIENSI.

Cùm post Inaugurationem Sui in ABBATIALEM HONOREM; Majorem in Poloniam veniret ad invisendos PENATES;

Nomine Universitatis Cracovien: suæq; Academiæ Posnaniensis

FACTA.

POWINSZOWANIE

IASNIE WIELMOZNEMU JMCI XIĘDZU

BERNARDOWI

Z NIEGOLEWA

NIEGOLEWSKIEMU

OPATOWI JĘDRZEIOWSKIEMU;

Gdy po Swoim Poświęceniu ná OPATCTWA Dostoyność; do Wielkiey Polski przyiechał náwiedzić DOM Swoy Oyczysty;

Imieniem Krákowskiey y Poznańskiey Akádemii

Przez M. JERZEGO CHUDZICKIEGO, Filozofii Doktora, y Professorá.

UCZYNIONE.

Roku Pańskiego 1771.

w POZNANIU w Drukarni AKADEMICKIEY.

ARMA GENTILITIA NIEGOLEWSKIORUM

I. Porta patens? Turres? NIEGOLESCIUS Hector in iſtis?
Dant robur Patriæ, dant ſua fulcra Dijs.
Co NIEGOLEWSKICH Bramy? Mury? y Rycerze,?
Z Nich Oyczyzna ſwę całość, Kościoł zaſzczyt bierze.

II. Excubat Hic unus pro mille Polonus Achilles,
Hoc Duce tuta DOMUS, nulla perîcla timet.
Jeden za tyſiąc Polſki Ten Achilles ſtanie,
Gdzie idzie o Oyczyzny y Domu ſtaranie.

IN STEMMA
ILLUSTRISSIMI ABBATIS

Prætulit arma togæ, ſed pacem armatus amavit *Lucan.*
Hic ego Dux milesq; bonus. *Tibul.*
Vincit, quem reſpicit hoſtem. *Lucan.*
Cùm ſtat unus, caſtra facit. *Sarbiev.*
Non tantum tela nec ignes, quantum Te metuo. *Silius.*
Vir factîs Maxime, cujus
Dextera per ferrum, pietas ſpectata per ignes. *Ovid.*
Soluſq; per omnes
Ibit perſonas, & turbam aget in uno. *Manil.*
Populus ſuperamur ab uno. *Ovidius.*
Nulla acies vicit tantum, pendebat ab uno
Roma Viro. - - - *Manil.*
Stant quoque pro nobis, & proſunt mœnibus urbis
Et ſunt præſentes, auxiliumq; ferunt. *Ovid.*
Inter mille viros, murum tamen occupat unus. *Ovid.*
Illum neglectis victoribus omnes
Belligerum ceu Numen amant. *Statius.*
Me ſolum quæſo, me toti opponite bello. *Silius.*
Perpetuos meruit Domus iſta triumphos. *Ovidius.*
Optimus imperio, & fortis Bellator in armis. *Dares.*
media inter prælia ſemper
Stellarum cæliq; plagis, Superiſq; vacavi. *Lucanus.*
Nec pietate fuit, nec bello major et armis. *Auſonus.*
Ex queis Dux fieri quilibet aptus erat. *Ovidius.*
Maximus ille armis, maximus ille toga. *Idem.*
Verus Ductor adeſt, & vivida Martis imago
Ardet inexpleto ſævi Mavortis amore. *Claud.*
Hic ſatus ad pacem, hic caſtrenſibus utilis armis. *Prop.*
Utque hoſtes armis, meritis ſic vincit Amicos. *Claud.*
Multa ſecundo prælia Marte gerunt *Lucan.*
Ipſe ego bella manu didici cædeſq; Virorum
Perficere, & clypeos, atque arma movere per artem. *Homerus.*

MECÆNATUM ILLUSTRISSIME

Ex quo has in oras perlatum eſt Te Cistercienſium Ordinis Andrejoviæ fa-ctum eſſe ANTISTITEM, continuo illud ad officium debitæ à nobis Tibi observantiæ animum cogitationemq; advertimus; qui omnes, quos hìc provinciam Academicam ſuſtinere Cracovienſis Scientiarum Univerſitas volu

IASNIE WIELMOZNY PANIE

JAk tylko powzięliśmy wiadomość, żeś Opactwa Jedrzeiowskiego Dostoieństwo otrzymał, natychmiast wszelkie na przyzwoite Imieniowi Twoiemu uszanowanie od nas obrocıliśmy siły; byśmy ci, ktorych tu do Szkoł uczenia wyznacza Krakowska Akademia, iuż w Imiennikach Przezacnych Twoich, iuż w Sercah Zakonu Cysterskiego z-

voluerit, tam Gentis Tuæ Jllustrissimæ, quã Sacerrimæ Religionis ex accessione Digni tatis Tuæ conceptis, quam esse possint, maximis lætitiis gratulando adessemus. Cæterũ sat consonè provisum est impensis nostris erga Te studiis; & quod nuper Te CÆNOBIARCHAM salutandi, delatamq; meritis honorificam Dignitatem gratulandi cultoribus inerat desiderium tuis; idem ipsum& stimulavit inpræsens vere addictos Tibi,&plurimis, quæ modo máximæ justissimæq;haberi possint,de causis suasit,ut id modopræstemus.

Suasit primúm Domus Gentisq; Tuæ in nos & vero longe munificentissimæ Avita Excelsitas, cujus commendationi, nisi beneficiorum ignavi æstimatores audire noluerimus, quoquo modo potuissemus deesse. Suasit deinde castissimæ institutionis Tuæ dulcissima recordatio: quod eximiam Indolem, moresq; egregios has inter nostras (vellem vendices esse Tuas) Musas; ex Majorum Tu

orum

ſzcześliwienia Twoiego rodzącą ſie pociechę oświadczeniem uprzeymości doſtateczniey powiękſzyli. Wſzakże dogodziłoſię zupełnie chęciom naſzym: a ktoreśmy mieli żądania winſzować Ci Godności, y powitać OPATEM; też ſame prawdziwie obowiązanych Tobie wzbudziły, y z wielu, iakie tylko być nayſprawiedliwſze przyczyny mogą, ſkutecznie przynagliły byśmy ie dziś oświadczyli.

Przynagliła nas nayprzod Domu Twoiego a na nas ſzczodrobliwie łaſkawa ſtarożytna Wſpaniałość, ktorey tedybyśmy chyba wyſtáwiać obowiązanemi nie byli: gdybyśmy za nieczułych Dobrodzieyſtwa ſzacownikow być chcieli rozumieni. Przynagliła powtore ſłodka pamiątka ozdobnego cwiczenia Twego, że wyſoki Umyſł, y śliczne obyczaie w tych naſzych (chciałbym cale, żebyś ie ſwemi nazwał) Szkołach na przykład Przodkow ſwoich do cnoty

przy-

orum exemplis formans, huic, quæ Te nunc exornarit, Infulæ præluseris. Suasit postremò publica ex adventu Tuo omnibus concepta lætitia, cujus in societatem veniemus, si obstrictæ nominibus plurimis voluntatis nostræ argumentum valeamus declarare.

Alia etiam, quæ hanc Academiam obstringant Tibi, non desunt argumenta. Vota illa, in quibus erga Te propensissimi Nomenq; Tuum concedamus nemini, studia illa, à quibus inter molestissimos labores non temperamus nobis, Beneficia demum illa, quibus tū annis superioribus Decessores nostros, tum nos ipsos Majores Tui cumulatè prosequantur, fecere tantum, quin illud negligamus, unde constet luculenter, non ingratis collata esse.

Nam quis erit, qui Vestrorum erga nos meritorum ignoret testes in nostrum numero? Fuit non ita pridem Pałaszowskius de Alma scientiarum Matre Vir meritissimꝰ,

quem

przynaglaiąc zdolney umieiętności do tego Doſto-ienſtwa początki brałeś. Przynagliła na koniec brzmiąca w tym Kraiu pociecha z przybycia Twego; do ktorey uczeſniśtwa łaſkawie dopuszczeni z wielu miar zniewoloną uprzeymość naſzą oświadczyć możem.

Nawet y inne, ktore to mieyſce obowiązały Tobie, upatruiemy pobudki. Te chęci, w ktorych ku Tobie y Imieniu Twoiemu niechcemy być uprzedzeni; ta przychylność, ktorey ſobie ſzkolną pracą wybić z myśli nie możemy, te na oſtatek Dobrodzieyſtwa, ktore to naſzym Poprzednikom w dawnieyſzych czasiech, to nam ſamym w ninieyſzych latach Przodkowie Twoi ſwiadczą, tyle w nas dokazały, żebyśmy na to zwrocili ſtaranie naſze, z kądby mogł każdy poznać, że ie nie żadnym niewdzięcznikom świadczono.

Jakoż ktoż nie wie, iak wielu ieſt ſwiadkow Dobrodzieyſtw Waszych w Zgromadzeniu naszym? Był nie dawno Pałaszewſki Mąż wielce zaſłużony; ktorego mieliście nie tylko Proboſzczem w Dobrach

quem non modo Curionem in Kazmierz fieri, ſed plane in Amicorum Veſtrorum numerum adſcribi voluiſtis. Eſt Zołędzioskius in Republica Literaria recte factis clariſſimus, quem ego cùm a Vobis honorificentiſſime nominari audiverim, tum ut dubitem, adduci nequeo, quin tum; hìc dum fuerit, magno in pretio à Vobis haberetur. Eſt Marciſzoskius Cracovienſis Scientiarum Univerſitatis Rector Optatiſſimus, Quem majori, quã dici poteſt, benevolentia complexi fueritis. Sunt alii ex hoc noſtro puſillo Cætu, quos ILLUSTRISSIMUM NIEGOLESKIORUM Nomen me teſte honorificè nominet.

Quod ſi veró evocatus ac invitatus aliò Majorum Tuorum recte facta & ſingularẽ erga nos benevolentiam Tibi nolis tribui MECÆNATUM ILLUSTRISSIME; hic idem cujus faſces & regimen capeſſiveris, Cænobii Andrejovienſis Cætus Candidiſſimus ſatis erit argumenti, ut Te ibi, ubi per tempus & locũ

licu-

*waszych, ale prawie w liczbie dobrze życzących ſo-
bie. Jeſt Zołędziowſki Mąż zaſług znakomitych,
ktorego, gdy ia ſłyſzę w dobrym u Was wſpomnie-
niu, poznaię łatwo, iak tu w tych ſtronach znay-
duiącego ſię mogliście ſobie ſzacować. Jeſt Mar
ciſzewſki dzis naywyżſzy Akademii Krakowſkiey
Rządca; na ktoregoście oſobliwſzym ſposobem ła-
ſkawi byli. Ieſt wielu innych w tey małey Zgro-
madzenia naszego garſztce, ktorych w Prześwie-
tnym NIEGOLEWSKICH Imieniu, iako ia ſam
ſłyſzałem, dość pamiętnie wſpominaią.*

*Jeżeli zaś wezwany y zaproszony indziey Dobrō
dzieyſtw Imienia Twego ku nam przywłaſzczać So
bie nie chcesz IASNIE WIELMOZNY PANIE
ten ſam Klaſztor, w ktorym teraz Doſtoieńſtwo y rzą
dy otrzymałeś, dodaie nam pobudki, abyśmy Cię
gdzie ſię tylko mieyſca i czasu ſposobność zdarzy,*

licuerit, gratulantes excipiamus ác ovantès. Cætus ille orbatus Antiſtite, lacrymîs juſtoq; comploratu ereptum ſibi proſequebatur Patrem. Nactus Te & CÆNOBIARCHAM & Patrem Optimum, converſis in gaudium lacrymis non illam voluptatem videtur capere, quæ ex rerum ſuarum ſucceſſu proſperrimo nata eſſe videatur. Quare cùm pro familiaritatis neceſſitudine, quæ inter Andrejovienſē Cætum & noſtram ſcintiarum Matrem intercesſerit, unà cum Cænobii Andrejovienſis Viris demortuum ZIEMNICKIUM lugeremus, quid quæſo officiet, ne cum iiſdem NIEGOLESKIUM CÆNOBIARCHAM nactis vehementer lætemur? Ille utut deſideratiſſimus familiaritate & humanitate amicos ſibi conciliavit ex Noſtris. Tu Majoresq; Tui beneficiis & plurimis indiciîs probata liberalitate, aut clientes ſibi fecerunt Majores noſtros, aut emerunt vectigales.

Quare ſuſcipe iſtud facillimus, quod in præ ſens

z pociechą i weſelem witali. Zakon ten poſtradawßy Opata ſprawiedliwemi łzami i zalem opłakował utraconego Oyca: Ciebie tylko OPATA *zyſkał y łaſkawego* OYCA, *weſela tego ogarnąć niemogł, ktore z ſzczęśliwego ſwych ządań uſkutecznienia na wſzyſtkich wypływało. Zkąd gdyśmy przed tym dla związku przyiaznośći, ktora pomiedzy nami y Klaſztorem Jędrzeiowſkim zachodzi, y wraz z Zakonnym Zgromadzeniem nad śmiercią* ZIEMNICKIEGO *opłakiwali prawdziwie, coż bydz może na przeſzkodzie, byśmy ſię razem z nimże nie cieſzyli maiąc tamże w Jędrzeiowie* NIEGOLEWSKIEGO OPATEM? *Tamten aczkolwiek niecześnie poſtradany ludzkością y przyiemnością ſwoią ziednał ſobie wielu między naſzemi przyiaciół: Ty y Zacni Przodkowie Twoi łaſkawością, dobroczynnością, ſzczodrobliwością, y wielu dowodami okazaną choynością czcicielami ſwemi, wielu z naſzych Przełożonych albo uczyniliście, albo ſobie zakupili.*

Przę-

ſens conficimus, propenſæ erga Te voluntatis noſtræ immortale monumentum MECÆNATUM JLLUSTRISSIME, quod ut gratũ videatur, jam Tuarum, jam Majorum Tuorũ virtutibus plenum eſt. Refert Tua erga Orthodoxorum, refert Majorum erga utramq; Rempublicam merita. Latini,& nativi ſermonis coloribus expreſſum eſt; Latini ut pateat a doctis Doctiſſimo conſtructum eſſe;nativi, ut ab omnibus Gentis Tuæ clariſſimæ luſtrari poſſt. Legant Univerſi, quàm eximiis naturæ & fortunæ beneficiis ornatus ſis, legant quàm à clariſſimis Majoribus nomen & ſanguinem derives Tuum. Hunc ſcopum reſpicit præſens gratulatio; hunc fructum unicè intuetur & ille, qui Tibi proſperrima precatur omnia præter immortalitatem, quam in hac vita nemo conſequitur: quisquis bonus meretur.

MECÆNATUM JLLUSTRISSIMI

Servus demiſſiſſimus.

A. O.

Przeto przyimiey proſzę ochotnie to od nas napiſane na znak wieczney ku Tobie przychylności nie wielkie dzieło JASNIE WIELMOZNY PANIE, ktore żebyć przyiemne było, iuż Przodkow, iuż w łaśne Twoie zamyka Cnoty. Twoie w Kościelney Rzeczypoſpolitey, Przodkow Twoich i w Duchwnym i w Swieckim Zgromadzeniu ogłaſza cnoty. Łacinſkim y rodowitym ięzykiem napiſaliśmy go. Łacinſkim, ażeby poznać było; że go uczeni dla Mądrego napiſali: rodowitym żeby go w ſzyſcy czytaiąc zrozumieć mogli. Do czytaią ſię wſzyſcy iak Cię ślicznemi ſzczęście y natura ozdobiła darami, doczytaią ſię iak ze ſtarożytnych y zacnych Przodkow Jmię y Krew zabieraſz. To ieſt całe zamierzenie ninieyſzego winſzowania, tey iedynie korzyści ten dla ſiebie upatruie, ktoryć dobra wſzelkiego życzy procz nie śmiertelności, ktorey w tym życiu oſiągnąc trudno choćby też naylepſzemu, ale wyſłużyć łatwo.

J. Wielmoznego Pana y Dobrodzieia
naynizſzy ſługa
M. J. Chudzicki Phiæ. Dr.

Reddendus eſt honor ei, qui honore dignus eſt, & ita quidem, ut nec adulationem adhibeamus; neque illius benevolentiam aucupemur(metuendum enim eſt, ne quis per hæc in vilitatem & contemptum incidat, & aſſentationem quandam exercens ſemet ipſũ probro afficiat) ſed cum decoro convenıente id, quod decet, unicuique tribuendum eſt.

S. Iſidorus Pelus. Lib 4. Epi: 16.

Trzeba temu cześć oddawać, ktory czci godnym ieſt, trzebá zaś ták oddáwać, żebyśmy áni podchlebſtwa używali, áni Dobroczynności iego zbytecznie wymagali (lękać ſię bowiem trzebá, áby kto przez to w podłość y pogardzenie nie wpadł, oraz podchlebſtwo lubiąc, ſam siebie nie ſzpecił) ále z przyzwoitym záleceniem, to, co komu przyſtoi, oddáwać trzebá. *S. Izydor:*

GRATULATIO.

PEr ego lubens ac ultro ferrem, boni ſi Cœli eam animo cogitationem ſiverint hærere meo; ut ſummarum Dignitatum in Clariſſimos Viros diſpenſationem mecum ipſe reputans, non Rerum ſolum publicarum Ordini venuſtiſſimo Numen adeſſe nullum, ſed præterea omnia tacita quadam naturæ lege fieri, omnia mortalium ſtudia fatô quodam dirigi, hoc ſaltem die liceat confiteri. Verum enimvero arcet gravè flagitium tam nefando animo &co

gi-

POWINSZOWANIE.

CHętniebym znioſł ná ſobie, gdybymi Bog Łaſkawy pozwolił tą myślą zátrudnić ſię, żeby mi nayznákomitſzych Doſtoieńſtw między Wſpaniałych Mężow podzielenie uważaiącemu powiedzieć wolno było; że nietylko miłym Państw wielkich rządem Boſka wola nie włada, ále náwet wſzyſtko ſkrytym natury prawem, wſzyſtkie ludzi zápędy ſzczęścia ſamego loſem do końca dążą. Wſzakże broni zbrodnia niewymowna ták ſzpetnego pomyślenia y umyſłu; toż dopie-

 ro

cogitatione, tantum abeſt ut liceat, ut eam, parcè qua necſi aſperſus Litteris, verbis velim explicatã. Qua enim fronte Orbium Cœleſtium fluxum perpetuum & converſionem, qua Regum Principumq; verſantibus ob oculos tumulis continuam Regnorum Gubernationem, qua Gentium vetuſtiſſimarũ floreſcentem gloriam, qua in tanto calamitatum ludibrio ſtabilem Magiſtatuum adminiſtrationem poſſem ſuſpicere; ſi Deum Immortalem, Cujus voluntate ac nutu gubernantur univerſa, exulem eſſe mundo ac extorrem non vererer effutire?

Equidem ſi, quod præſentis gratulationis argumentum efflagitat, dicere voluero, fatear profectò ac loquar judicavi oportere, & humanis ſtudiis Deum Bonũ proſpicere, & quam in aſtris circumvectionem miramur, Dei juſſu fieri, & in locum aliorum alios Principes in populis divinitus ſuffici, & Gentium gloriam Cœlorum benignitate florere, & in tam peracerbo fati cum proſperitate conflictu Supremam Providentiam mortalibus præſto eſſe, & demũ (quod caput Orationis putavi meæ) nunc pares optimis, nunc æquales juſtiſſimis, nunc eos in Deceſſorum locum Rectores nationibus arcanô Superum conſilio deſignari: qui poſthabito virium ſuarum diſpendio ac jactura, non modo non ſua, ſed publica emolumenta quærant; verum etiam pa

cis

ro od tey myśli utrzymuie, bym ſię miał ztym mnie maniem, lubo miałko uczony, przed ludźmi wydać. Jakbym bowiem mogł weyrzeć ná nieprzerwany świateł Niebieſkich obrot, iak tyle Krolow smiertelnych mogił oczyma widząc na ſtateczneKroleſtw roziicznych rządy, iak ná kwitnącą zádawnionych Narodow chwałę, iak w tylu nieſzczęśliwości igrzyſkach ná niewzruſzoną Zwierzchności władzą; gdybym to śmiał wymowić, że BOG Opatrzny, ktorego wolą y ſkinienie ſtworzenia pełnią, zá granicą świato wego okręgu mieſzka?

Wprawdzie iezeli wyznać zechcę, co treść powinſzowania tego wyznawać radzi, ośądziłem za konieczność ztym ſię wydać przed światem, że Naywyżſza Opatrzność, y zápędom człowieczym ku pomocy przybywa, y ktory w Obłokach zádziwiamy obrot, ſwym ſkinieniem ſpráwuie, y ná mieyſce poſtradanych nowe NarodomKsiążęta ſtáwia, y Panſtw wielu zálecenie w ſwoiey porze utrzymuie, y w ták żwawey nieſzczęścia z pomyślnością utarczce przy człowieku obſtaie, y ná koniec (com zá grunt záłożył mowie moiey) to podobnych naylepſzym, to rownych nayſprawiedliwſzym, to tákich po poſtradanych z niedościgłego wyroku Narodom wſkazuieRządcow; ktorży nie zważaiąc ná potarganie zdrowia ſwego, iuż ſamego poſpolitego dobra troſkliwie upatruią,

 iuż

cis oblectamenta bellorum æstu, tranquillitatis solatia discordiarum æstrô, justitiæ rationem severitatis ostentatione, boni honestiq; laudabilem amabilitatem turpi divitiarum aucupio potiora putare semper, & antiquiora pergant. Quam sane illustrium Magistratuum in Viros Clarissimos dispensationem, si quapiam in Republica ad rationem communis boni maximè pertinere benè sit in comperto:tum profectò in ea, qualis videtur esse Religiosorum Hominum, maxima illius ratio habenda est, in qua ad clavum Gubernator adhibitus sicuti præesse ac imperare universim aliis, sic una prodesse debet, & animi temperare affectibus persapienter sui.

Quamobrem siverit, quicunq; præsentem gratulationem legerit, demirari: quod tantillum ad opus ab ipsa usq; Cœlorũ Providentia initium duxerim, siverit autem mirari propterea, quod ei Viro non ita quidẽ Cœnobiarchæ delatos fasces, etiam atq; etiam gratuler: qui postquam reconditioris scientiæ disciplinis alieno sub sole præcellentem indolẽ ad maxima fastigia efformaret, continuò juvante atq; probante Deo ita usq; conspirantibus totiusCisterciensis Familiæ suffragiis Supremus Andrejoviensis Cœnobii Moderator & Antistes legeretur: ut bene universis planum sit ac perspectum curæ esse Superis, ne aut grandior ætate virtus conveniens

præ-

iuż pokoiu ſłodycz nád woienne rosterki, uciſzenia pociechy nad przekazy kłotliwości, ſprawiedliwości miarę nád przechwały ſurowości, cnoty y przyſtoyności miłość, nád przyganne maiątku nabywanie ſzácowáć zwykli. Ktory to Doſtoieńſtw między Mężow znákomitſzych użytny podział, ieżeli w ktorym Zgromadzeniu wiele do utrzymania poſpolitego dobra z doświadczenia należy, w tym záiſte, ktorym ſą Zakonni Ludzie, naywięcey ná nim záwiſło, między ktoremi záſzczycony ſterničtwa władzą nie mniey ma rządzić, y rozkazywać innym, iako bydź im użytnym, y námiętności ſwoich żądzami władać.

Przeto niechay ſię nikt, ktożkolwiek z ludzi to czytać będzie, bynaymniey nie zádziwia, iż do ták małego dzieła od Niebieſkiey nád ludźmi Opatrzności zábrałem przyſtęp; niechay ſię zaś dla tego bynaymniey nie zádziwia, że Mężowi temu niedáwno ofiarowaney Doſtoieńſtwa Godności obowiązanie winſzuię, ktory iak tylko wyżſzych Náuk doſkonałością wſpaniáły Umyſł do ſprawunku Naywyżſzego Urzędu w cudzym kráiu uſpoſobił, nátychmiaſt oſobliwym zrządzeniem Niebios ták zgodnym cáłego Cyſterſkiego Zgromadzenia głoſem naywyżſzym Iędrzeiowſkiego Klaſztoru Rządzcą y Opatem wybrany ieſt: iż ztąd káżdy iawnie poznawić może, iák w tym zábiegłe ſtárania ſwego dokłada Niebo, żeby á-

præmium, aut Rerumpublicarum ſupremi faſces optimos eximioſq; Rectores aliquando deſiderent.

Quapropter quis hic & vero Divinum Numen, quod humanis rebus præſens ſemper intereſt, non veneretur auguſtius, modo luſtrare animo & cogitatione pertractare voluerit, quibus Electorũ ſtudiis, atq; ſuffragiis ad sũmos Andrejovienſis Cœnobii faſces evectus ſit Illuſtriſſimus Cœnobiarcha meus? Bethſabee olim, Patri ut ſuccederet, Filius, enixis precibus Davidẽ obſecravit (a) Cœnobiarchã meũ nunquã ſatis deplorandus Deceſſor Ziemnickius: Cœnobiarchã meum Ordinis Ciſtercienſium capita & Principes, Cœnobiarchã meum lectiſſimi totius Cœtus Sacerrimi Viri atq; Electores, primas ut Cœnobii Andrejovienſis teneret, maxima obteſtatione oravêre: hincq; vel maximè amore & ſtudio in Eum certatim exarſere: quod cum belle ſciverint, tum Viros Clariſſimos exornari ab Infulis, dum ipſas exornarent & ipſi: tum ſibi iſtud auſpicato fuere polliciti, nunquam Ei in gubernãdis Cœnobii Habenis & rerum ſtrenuè gerendarũ dexteritatem, & molliundarũ acerbitatum prudentiam, & procurandorũ negotiarũ ſolertiam, & Fratrum gerendorum conditam lenitudine Auctorita- tem

(a) 3. Regum 1.

ni doyzrzelſzey nád latá cnocie ná przyzwoitey nádgrodzie, áni naywyżſzym w Zgromadzeniach Doſtoieńſtwom, ná dobrych y wſpaniałych Rękodzierzcách bynaymniey niezbywało.

Zkąd ktoż roſporządzenia Naywyżſzey Opatrzności, ktora ſię do ſpraw ludzkich przyłączać zwykła, poznáwać cale nie zechce, byle tylko myśl, y umyſł nátężył pilnie, iak iednomyślnym głoſem do naypierwſzey nád Iędrzeiowſkim Klaſztorem władzy wyniesiono Jaśnie Wielmożnego OPATA *mego? Bethſabea niegdyś záklinałá Dawidá, áby po nim w Izraelu panował Salomon:* OPATA *mego ſam nigdy nieobżałowany* ZIEMNICKI *ś. p. Opat:* OPATA *mego Przednieyſi Cyſterſkiego Zakonu Męże:* OPATA *mego wybrane od Zgromadzenia Głowy przez wſzelkie siły prosili, áby ciężar Doſtoyności Opackiey przyiął; y z tey przyczyny życzenia, y przychylności ſwoiey zgodne Nań dáli głoſy; że to mieli z doświadczenia, iż w ten czás tylko pozyſkane Doſtoieńſtwo Mężow zwykło záſtawiać, gdy ie oni wſtawiaią. Mowili między Bracia, to wrożąc nie pochybnie. Nie zbędzie nigdy temu w ſprawowaniu Doſtoieńſtwa, áni ná dzielności czynienia rzeczy wielkich, áni ná przemyśle do przekonánia trudności, áni ná biegłości do ułatwienia troſkow, áni ná powadze w rządzeniu Zakonnych Braci; Ktorego rozliczne á te*

tem defuturã, cui tot animi corporisq; Dotes longe præstantissimæ, cui severioris disciplinæ Vitæq; Religiosæ maximæ commendationes, cui Avitarũ Insignium claritudo militet.

Atq; istud profecto est, quod Cætus ille candidissimus insolita lætitia efferatur. Habet Cœnobiarcham, à quo expectet ea, quæ nisi à summa virtute atq; ingenio soleant expectari. Habet Cœnobiarcham, cujus raræ juxta ac eximiæ Dotes erepti paulo ante Cistercienfium Ordini Antistitis levent desiderium. Habet Cœnobiarcham, quem vel primo in aditu delatæ Dignitatis nec Patris amantissimi denegantem Nomen, nec Fratris carissimi fastidientem vocabulum, & amare liberalius, & revereri sanctiùs universi debeant.

Istud totius Religiosissimi Andrejoviensis Cætus præsenti gratulatione auctatum gaudiũ ego quoq; volui: cujus fama dulcissima has per oras dispersa lætitiam incredibilẽ mihi quoque obijcerat. Nimirum efferor lætitiâ, quod eximia & ad summum producta Cœnobiarchæ Illustrissimi virtus, illud, quo omnium existimatione digna esse videretur, Honoris fastigium fuerit consecuta; quod primũ: Efferor lætitiâ, quod vel ipsa Infula, ac perpetuo postulat, in Cœnobiarcha Illustrissimo ornamenti solatium adepta fuerit: quod alterum gratulationis

przedziwne Ciałá y Duszy Dary, ktorego głębokiey doskonałości, y życia Zakonnego wiadomość, ktorego wysokie Krwi Zacney urodzenie przedziwnie zálecaią.

Y toć iest, z czego się chlubić może Zakonne Zgromadzenie. Ma OPATA, *po ktorym wyglądać może, czego się tylko od naydoyzrzelszey cnoty, y naywyższego rozumu spodziewać można. Ma* OPATA, *ktorego osobliwsze, y wysokie przymioty po utraconym nie dawno Dobroczyńcy nieukoiony smutek potrafią rozweselić. Ma* OPATA, *ktory przy tym narpierwszym ná Godność wstępie, iuż się Oycem łáskawym, iuż Brátem názywać każąc nie mniey miłości, iak uszánowania godzien.*

To powszechne Nayprzewielebnieyszego Zgromadzenia wesele, náwet ia w powinszowaniu ninieyszym powiększyć umyśliłem, ktorego brzmiąca w tym Kráiu sławá mnie zárówno rádością niewymowną nápełniłá. Cieszę się wielce z tego, że wielka y osobliwsza cnotá ná tym z Jaśnie Wielmożnym OPATEM *Dostoieństwá stanełá stopniu, ktorego według zdánia ludzkiego dáwno iuż godną byłá; co pierwszym: Cieszę się wielce z tego, że Dostoyność* OPACKA *tę zyskałá ozdobę, ktorey záwsze pożądałá, co drugim powinszowania rozdziałem będzie. Dział*

onis argumentũ esto. Altera istius gratulationis parte tam perspicuis præclarisq; factis Viri hujus virtutem testatam esse etiam atq; etiam contendã, ut hac ætate mediocri Amplissima CŒNOBIARCHÆ Dignitate ornari meruerit. Altera Generis & Majorum Claritudinẽ perstringam tantam, ut ipsi Dignitati splendorem, & lumen attulerit. Illa virtuti egregiæ præmium, hac honori solatium contigisse, qua modo possum, contentione dicam.

Tu modo CŒNOBIARCHA Illustrissime! da veniam inornatæ debilitatæq; orationi meæ: quæ pro immensa Virtutum Majorumq; Tuorum amplitudine mavult ab Illorum splendore cõmendationẽ quærere, quam ab artis calamistris gratiã aucupari.

PARS PRIMA.

SI gentium ubiq; ac terrarum positum est in more, solis ut præterquam virtutibus Honores tribuantur; propterea, quod & honor in discrimen existimationis veniret, si decerneretur ignavo, & evectus ad fastigium Dignitatis animum super Honoris gradum efferet suum, si fortunæ beneficio ad eundem obreperet: tum quæ plena majestatis & gratiæ tempora redimierit Tua, gratulandum Infulæ ratus sum CŒNOBIARCHA Illustrissime; quòd vel se Tibi ab excellentibus animi corporisq; dotibus

pierwſzy powinſzowania tego okaże ták widoczną, y ſzacowną Jáśnie Wielmożego Opata *cnotę, że w tym wieku weśrednim, doſtatecznie ná tę Godność zárobił. Dział wtory ták wyſokie Dobroczynnego Páná Urodzenie przed oczy ſtawi, że ſamemu Doſtoieńſtwu ozdoby, y ſzacunku przyczynił. W támtym o uwieńczeniu przedziwney cnoty, w tym o záſtawieniu Doſtoienſtwá* Opackiego, *z iakim tylko mogę, uſiłowaniem mowię.*

Ty tylko Jáśnie Wielmożny Panie, *dáruy nieſkładney y prędkiey mowie moiey, ktora chce bydź záleconą bárdziey z zacności Cnoty Twoiey, y Przodkow, niżeli z ſłow, y układu.*

CZĘŚC PIERWSZA.

J*Eżlić národow y krain wſzyſtkich rzecz zwyczaiem utwierdzona, żeby ſamych iedynie przezacnych Mężow ná Godności dla tego wynoſzono; iż niemniey Doſtoieńſtwo oddane niedbałemu ná wziętości ſzwankować zwykło, iak człowiek ślepą ſzczęścia przychylnością poſadzon ná Godności częſtokroć nadyma ſię; przyiąłem zá konieczność tey, ktora pełne powagi y wſpaniałości ſkronie Twoie uwieńczyły, tym iedynie umyſłem winſzować Ci Godności* Jáśnie Wielmożny Panie, *to że ſię przychyliłá do Cie-*

inſtructiſſimo ultro demiſerit, vel à ſtudiis reconditiorum ꝗ, diſciplinarum exercitatione ornatiſſimum expectaverit, vel demum commendatiſſimũ à præſtantis ingenii acie, ſivè ambierit, ſivè quæſierit. Nec abs re fecerim, qui præſentis gratulationis initium à gratulatione duxerim. Ab ejuſmodi virtutum ſupellectili commendatos Homines dum exornant Dignitates, exornantur & ipſæ: ab ejuſmodi ingenii judiciiꝗ dotibus dum Viros exornatos Honores nobilitant, nobilitantur & ipſi.

Sed & vero à quo Dotum, quas in Te natura mater, & inquilina fortuna liberaliter congeſſerint, ornamento exordium laudationis deducam Tuæ? Novi probè Modeſtiam virtutem illam eſſe, quæ garrulam compeſcit lingvam, ne quidpiam elarius quam par eſſet, aut effuſius audeat; quæ frænat oculos componitꝗ vultum, ne quid lubricũ aut ſuperbum præ ſe ferat; quæ riſum reprimit, atꝗ moderatur, ne ſit effuſus nimis, procax atꝗ ultra limites, verecundiæ in feſtivitates projectus. Scio hac virtute occludi aures, ne improborum conſiliis ſermonibuſꝗ pateant; ea contineri manus, ne ſive geſtu, ſive motu ad fomenta, & lenocinia temeritatis porrigantur; ea frontem, labra, genas, totumꝗ vultum interdum laſcivientem, ita frangi atꝗ coërceri; o-

mnes

bie wielkiemi duſzy y ciáłá przymiotami záleconego Mężá, to że cwiczeniem y wiadomośćią głębokich náuk znákomitego czekała, to że wyſoką rozumu przenikłośćią udarowanego, álbo upatrowáłá, álbo wynálazła. Y ſprawiedliwie uczynię, że ninieyſze go oświadczenia początek od powinſzowania wezmę. Tákich przymiotow zbiorem obdarowanych Ludzi gdy Godnośći ozdobiáią, wſpaniáłey ſame nábywáią ozdoby: ták pięknemi rozſądku y przenikłośći darámi znákomitych Mężow gdy zálecáią Doſtoieńſtwá, wielkiego ſame nábywáią zálecenia.

Lecz od ktoregoż z przedziwnych Darow Twoich ktoreć ſzczodrobliwa nátura, y ſprzyiaiące ſzczęśćie obficie dáły, do ninieyſzey záchwały Twoiey początek wezmę? Wiem dowodnie, że ſkromność tą cnotą ieſt, ktora ięzyk ſzczebietliwy utrzymuie, żeby czego chełpliwiey y pletliwiey nie prawił; ktora záwiera oczy, y twarz układa, żeby iákiey dwornośći y dumy nie znáczyły; ktora kieruie, y rządzi weſołośćią, áby nie byłá zbytnią, śmiáłą, y nád przepiſy wſtrzemięźliwośći, ná pouſtáłość wylaną. Znam iák ſkromność zátyka uſzy, by otwarte nie były ná poduſzczenia, y złe podſzepty innych; iák powśćiąga ręce, żeby áni ruſzeniem, áni ſkinieniem lekkomyślnośći uwodzić ſię nie dáły: iák czoło, uſta, wargi, y cáłe oblicze częſtokroć dworne w tey kárnośći zácho

wu-

mnes ut licentiæ illecebræ ac invitamenta ſurdum prorſus pulſare hominem, ſtatuamq;, quod aiunt, verberare videantur. Atq; ut omnia mittã in compendium, modeſtia virtus eſt, quæ totam humani corporis molem dulciſſimo ſaluberrimoq; ſeveritatis flagello caſtigatum, ac depexam iis authoritatis coloribus picturiſq; colluſtrat, pro quarum ratione & pueri mirabili corporis compoſitione garriant, & juvenes omnium amorem nanciſcantur, & Viri egregiam ſui conſequantur exiſtimationem, & ſenes (qui ſenectutis vitio moleſti plerumq; ac difficiles videantur) blandi ſvaveſq; fiant, & hominum ſinguli benevolentia obſervantiâq; digniſſimi habeantur. Quæ omnia dum Te probante dico confidẽtiùs, ſubeunt animum illa floreſcentis ætatis Tuæ feliciora tempora, quibus ipſi pulcherrimo pueritiæ ornamento modeſtiæ ſplendorẽ pepereris, vendicatamq; veluti ampliſſimi patrimonii ſortem morũ innocentia & claritudine honorificè illuſtraris.

Quod namquè primæ illi, quam noſtris ſub Præceptoribus ne dicam admiratoribus Virtutis Tuæ, prudentiſſimus ipſe Tui Gubernator caſtiſſimè traduxeris, ætatulæ Tuæ Modeſtiæ officium defuit, qui pro diligentiſſima in litterariis inſtitutionibus vigilantia, & ſedulitate aliorum tergiverſationi calcar ſtimulumq; adhiberes? qui pro majore, quàm

in

ruie, że wszelkie lekkomyślności powaby, wszelkie przyganney wesołości zápały, niby, iak mowią, ná nie czułym posągu záwodzą się ná człowieku. Krotko mowiąc: skromność iest cnotą ową, ktora całe człowieká ciało słodkim, y użytnym surowości hamulcem zaięte, ták slicznemi powagi farbami, y pięknym szydłem ozdabia, iż byle tylko świat się poznawał ná nich, iuż dzieci z pięknym ciałá układem poważnie rozprawuią, iuż młodziency wielkie o sobie rozumienie sprawuią, iuż męże doskonali szacunku nábywaią, iuż starcy (ktorych dla przywar w podeszłości uprzykrzonemi częstokroć, y zrzędnemi názywaią) piękni są, y przyiemni; iuż káżdy z ludzi poważania y uszanowania godny. Co wszystko gdy z Twego dozwolenia bespiecznie mowię, stawaią mi ná pamięci owe wieku dziecinnego niewinne latá Twoie, ktorych naywłaściwszey młodego wieku ozdobie skromności przyczyniałeś ozdoby, á wziąwszy ią niby nayznákomitszego dziedzictwa cząstkę, blaskiem Twych obyczaiow przedziwnie obiaśniałeś.

Ná ktorym proszę obowiązku skromności owemu młodziuchnemu brakowało wiekowi, ktory pod rękodzierzą Náuczycielow nászych, á że powiem, zádziwicielow doskonáłości Twoiey cnotliwie przepędziłeś, gdy pilną czułością, y ustawicznością w zábawach szkolnych ociągliwości innych dodawałeś ocho-

in ætatem, caderet liberalis inſtitutionis tyrocinio ſalutarem invidiam excitares aliorum? qui mirabili morum amabilitate maturiorem, quam anni caperent, gravitatem præ Te ferres? qui deniq; (ne diutius creſcentis cum ætate virtutis Tuæ elementis, & cunabulis immorari videamur) pro incredibili ac plane inaudito honeſtatis ardore mirificam perfectæ abſolutæq; probitatis maturitatem ita uſque præmonſtrares; ut merito in dubium vocari oportuerit, utra Te formane corporis aliquantulũ humana auguſtior, an in omni motu inceſſuq; ſociata pudori virgineo ingenuitas honorificẽtius cõmendarent? Quis hominum, ac interdum ſolet puerilis oſtentatio, Generis à Te Illuſtriſſimi claritudinem commemorari inflatius uſpiam audiverat? cui ex Te quidpiam ſciſcitanti reſponſum non honorificum, & amicum dederas? qua ſermonis in communicatione innatam non ſervâras gravitatẽ? quem locum, quam domum adieras, quo non jure humanitatis, aut inviſendorum amicorum invitarere officio? quos læſeras? quibus non gratiſſimus & amabiliſſimus fueras? quorum obſervantiam reverentiamq; non conciliâras Tibi?

Cæterum prætereo tacitus futuræ magnitudinis clariſſima rudimenta, ac elementa Tuæ CŒNOBIARCHA Illuſtriſſime; quæ cum iis indiciis, ac ſignificati-

ti-

ty? gdy większym nád siły wieku ćwiczenia przyſtoynego usiłowaniem w innych wzniecałeś zázdrość? gdy oſobliwſzą zwyczaiow przyiemnością, doyzrzelſzą nád lat młodziuchnych porę okazowałeś powagę? gdy náoſtatek (bym ſię dłużey nie bawił nád początkami, y żywiołami cnoty Twoiey) dla ſzczegulnieyſzego, á prawie niewypowiedzianego przyſtoyności zákochania cudną śliczney y przyſpieſzoney uczciwości doyzrzałość tak dokładnie wyraziłeś; że ſprawiedliwie trzebá było powątpiewać, ktorać więcey ſprawowałá ſzacunku ozdobność ciałá nád ludzką okazalſza, czyli w ruſzeniu każdym y ſtąpieniu, połączona z niewinnym wſtydem układność? Kto ſłyſzał z ludzi, byś ſię kiedy, iak częſtokroć wiek młody lubi, chełpił z zacności Imienia Twego? komu ná pytanie przyzwoitey, y uczciwey niedałeś odpowiedzi? w ktorey rozmowie wrodzoney nieprzeſtrzegałeś wſtrzemięźliwości? ná ktorym mieyſcu, w ktorym znaydowałeś ſię domu mimo potrzeby náwiedzenia Przyiacioł ſwoich, y oświadczenia ludzkości? ktorych ſłowem uraziłeś? ktorym nie ulubiony, y pożądany byłeś? u ktorych poważania, y ſzacunku, nie wyiednałeś ſobie?

Z tym wſzyſtkim zoſtawiam w zámilczeniu przyſzłey Twoiey wziętości zádatki śliczne, y korzyſtne żywioły JAŚNIE WIELMOŻNY PANIE, *ktore iako*

tionibus declarari viderentur, propter quas ſene-ctus contractaq; laboribus canities laudari ſolet: tum illi vitæ rationi auſpicato prælufere; quæ Te è ſinu, ac gremio blandientis fortunæ raptú in umbras Religioſorum hominú conjicerat. Quid hic & vero primum, quid poſtremum commemorem? Excelſum & ad omnes ferendos caſus paratú animum laudibus extollam Tuum? ſvadet dicendi occaſio luctus, & doloris mentionem inferre, quibus Domum florentiſſimã funeſtaris, dum humana omnia proterenda, & conculcanda ſtatuiſſes. Divitiarum contemptum, deſpicatum patrimonii, fortunæ blandientis tædium, aut loquar ſimplicius, faſtidium perſequar memorando? monet loci opportunitas eorum meminiſſe, quæ jam opum blandimentis, jam fortunæ oblectamentis, jam ampliſſimi patrimonii hæreditate duxeris potiora. An demum, ne quid multis, ſacræ militiæ perlubenti animo ſuſceptum, laudateq; depoſitum tyrocinium, & tum Bledzeviæ, tum Claræ-Tumbæ integerrimè traductum tempus ponam ob oculos? tardum dicta eſt, & neq; Tu pro innata Modeſtia omnia Tua pro merita, omnia in Sacerrimam Ciſtercienſium Religionem beneficia recenſere ſiveris; nec mihi tanta verborũ atq; ingenii facultas ſuppeditat: ut ea ne dicam numerando, ſed cogitando complecti poſſim.

Qua-

ſię ná tych znákach y wſkazowkach wydawały, dla ktorych wiek ſędziwy, y przyſpieſzona pracami siwość chwałę zwykła odbierać: ták podobnie ow tok życia chwalebnego cudownie poprzedziły; ktory Cię z łona prawie ſchlebiaiącey pomyślności zábranego w cieniach Zakonnych ukrył. Tu zaś coż pierwſze go, coż oſtatniego rzeknę? Chwalić będę wſpaniały w Tobie, y do zniesienia oboiey ſzczęśliwości gotowy umyſł? radzi mowienia zręczność o płaczu y załobie przypomnieć owey, ktoraś ſprawił w Oſobach Imienia Twego, gdyś wſzelkie swiatowości korzyści, y nádzieie odważnie wzgardził. Wyſtawiać będę w Tobie maiątku wyrzeczenie, doſtatkow porzucenie, ſzczęścia ſprzyiaiącego ſtęſknienie, á bárdziey obrzydzenie? przeſtrzega mieyſca ſpoſobność przynaymniey o tym námienić, coś nád powabność zbiorow, nád pomyślności przychylności nád dziedzictwa ſwobodność ſzacownieyſzego ſądził. Czyli zebranie mowiąc, świętey żołnierki ſtan przyięty ochotnie, w niey duchá zwyczayne doświadczenie odprawione chwalebnie: y iuż w Bledzewie, iuż w Mogile przepędzone ná bogomyślności latá wyliczać będę? trudno dokładnie o wſzyſtkim mowić; y nie mniey Ty dla wrodzoney pokory wſzyſtkich czynności ſwoich, y położonych w Zgromadzeniu zakonnym zaſług prze liczać nie pozwalaſz: iako mnie ná takowey wymowie ſchodzi, ábym ie, gdy nie wymową moią, myślą

Quare nihil ego de pulcherrima Tua, & cum paucis communicata Indole isthoc loci memorem Cœnobiarcha Illustrissime: quæ constans perpetuo, æquabilisq; semper eam cupiditatum omnium temperationẽ jam à natura inditam, jam à virtute cõparatam nacta esse videatur; ut & morum humanitate cum humanissimis, & vitæ gravitate cum severissimis, & rerum præmeditatarum felici efficiẽtia cum dexterrimis certare possis, certando vincere, vincendo amari. Nihil de festiva vultus constãtia, cujus amænissimã, & longe venustissimam tranquillitatem, nec adversæ fortunæ labefactarit injuria, nec prosperæ fiducia insolentiore hilaritate corruperit, sed fecerit, qui cum adversis casibus infractꝰ ac immotus, tum ad votum fluentibus tam cõstans immutatusq; videâre, utrique ut fortunæ dare possis imperia. Nihil de acri vividoq; ingenio, quo & abstrusissima quæque scientiarum arcana acutissime pervideas, & in rerum occultissimarum mysteria penetres, & mentis altissima cogitata solertissime explices, & sagacissime respectes fines, & de adjumentis oportune prospicias. Pietatem quoq; in Deum summam, & vitæ solitariæ rigidissimã observantiam silentio prætermitto: quarum illi ne is quidem in Te decerpit quidpiam, qui, quam sacris diligentem animum impensè dedas, mentem nolit ad-

przynaymniey ogarnąć zdołał.

A przeto nie mowię cale JAŚNIE WIELMOŻNY PANIE, *o przedziwney w Tobie, y rzadko komu od BOGA pozwoloney Ducha Twego wſpaniałości: ktora záwſze iednakowa, y niezmienna, ták śliczne to z nátury wlane, to z ćwiczenia nábyte uśmierzenie ſkłonności miałá; że y ſpraw uczciwością z nayuczciwſzemi, y życia przyſtoynością z nayprzyſtoynieyſzemi, y rzeczy umyślonych dzielnością, z nayſzczęśliwſzemi walczeć mogłeś, walcząc przekonywać, przekonywaiąc miłość u wſzyſtkich iednać. Nie mowię o weſołey iednoſtayności twarzy, w ktorey powabnego, y ozdobnego wdzięku, áni ſczęścia przeciwny obrot nie zmnieyſzał, áni ſprzyiaiący zbyteczną weſołością nie odmieniał, ále to ſprawiał w Tobie; że będąc we wſzelkim ſzczęścia toku nie wzruſzonego umyſłu, umiałeś y ſprzyianiem pomyślności rozumnie władnąć, y ſzczęścia odmienności ku zámyſłom ſwoim obrotnie nákierować. Nie mowię o byſtrym, y przenikłym rozumie: ktorym iuż by też naytrudnieyſze w náukach zawiłości doſtatecznie przenikaſz; iuż rzeczy nayukrytſzych táiemnice przeglądaſz; iuż arcy wyſokie zdánia zrozumialnie tłumaczyſz; iuż ſkutki wypływaiące z czynności doſkonale poznáieſz: iuż użytnych ná czás wſzelki poſiłkow wcześnie náder dochodziſz. Podobnie oſobliwſzą ku BOGU miłość, y życia Zakonnego wielce czułe prze*

advertere: huic vel ille neutiquam detrahit, quem prorſus fugiat, quantum primo ab aditu ſacræ militiæ ſervitutis religioſæ moleſtiis oblecteris, quantum in eam confirmandā impendas curæ, quantum relinquendis antiquæ ſeveritatis vexilla Chriſti ſecutorum hominum incumbas exemplaribus.

Quanquam, quidni & verò haud invitus conticeſcam tot ſacrarum Familiarum Cætibus prædicantibus, laudando tamen minimè conſequētibus virtutes Tuas? Adeſt hic Bledzevienſis Monaſterii Cætus longè candidiſſimus; qui Te vitæ religioſæ non modo cultorem, ſed propugnatorem tenerrimum, Te callidum ſapienter atque innocenter, ſed una laudatiſſimæ ſimplicitatis plenum, Te vigiliarū, & laboris patientem, otii inimicum, &, ut fert caſtra Chriſti ſecutorum conditio, contentum minimo, vel admirari ſatis, vel laudare non potuerit. Eſt alibi Claro-Tumbanus ille: qui Te in rerum Divinarum ſcientia non hac vulgari, quam plerique jactitant, ſed de luce cœleſti hauſta verſatiſſimum, cōmunium emolumentorum ſtudioſiſſimum, temporis parcum, & quidquid ejus à deſtinatis officiis, & labore vacuum ſupereſſet, rerum cœleſtium medita-

ta-

ſtrzeganie pokrywam zámilczeniem: ile że pobożno ści Twoiey ten náwet nieuwłoczy, ktory tego nie uważa, z iaką Duchá gorącością do Ołtarza przyſtępuieſz: Zakonności przeſtrzeganiu ten náwet nie uymuie, ktory bynaymniey nie wie, iak ci od początkow przyiętey Zakonności bogomyślność ſmakowałá, iakiego w ieyćwiczeniu przykładałeś ſtáránia: iak ná zoſtawienie przykładow ſtárożytney, y prawdiwey Zakonności wſzelkiey siły nátężyłeś.

Luboć, iak ochotnie niezámilknąć, gdzie ták liczne Zakonne Zgromadzenia wychwalaią, á wſzakże przyzwoicie wychwalić nie ſtarczaią czynności Twoich? Jeſt Klaſztoru Bledzewſkiego Nayprzewielebnieyſze Zgromadzenie: ktore Cię nietylko iak czcicielá, ále iak obrońcę żywota Zakonnego, iako mądrze, y niepodſtępnie mądrego, ále oraz ſzczerości miłośniká: iako czuwaniem, y pracami niezeſłabionego, nieprzyiaciela prożnowania, y, iako zwyczay Zakonnych ludzi, ná uboſtwie przeſtaiącego ſławi, doſtatecznie wyſławić niemoże cale. Jeſt indziey Klaſztoru Mogilſkiego Zgromadzenie: ktoreć czci dotąd y przed świątem wynosi, iż widziało w Tobie wiadomość rzeczy Boſkich, y nie ową, z ktorą ſię wielu przechlubia, miałką, ále z oświecenia oſobliwſzego Niebios nábytą umieiętność; o użytkach powſzechnych ßczegulnieyßą zábiegłość, czáſu oßczędność,

 á

tatione, ſalutariſq; lucubrationis, & lectionis paſtu colentem, neſcio, an qua par eſſet, veneratus fuerit. Adeſt denique Andrejoviēſis Tuo à nutu imperioq; pendens: qui (loquar hìc pace Tua CŒNOBIARCHA Illuſtriſſime) qui inquam in ſuorum Antiſtitum numerum non Te ultro cooptaſſet; niſi planum exploratumq; habuiſſet, eſſe Tibi ingenium præcellens à natura & indolem feliciſſimam: quæ & cum ſeveritate ſit blanda, & cum gravitate placida, & familiaritate non vileſcat, &, prout res juſſerit, jam ſeria, jam feſtiva ſit; eſſe rerum ingentem uſum, ſummaq; cum laude procurandorum negotiorum dexteritatem: demum vitæ commendatiſſimæ tantam cum majeſtate conſenſionem eſſe, ut & utramque veluti normam reſpicere univerſi debeant, exempliſq; doceri ac erudiri ſuis, & alteri ab altera magnum præſidium commendatioque accedere videatur.

Tum ipſe quoq; ad omnium conjecturam ſapiētiſſimus, & neſcio de vita religioſa, an de morum innocentia cumulatius meritus Deceſſor ZIEMNICKIUS gloriam in majus attollit Tuam: qui eo uſque, ut neque majore ſtudio quenquam, neque juſtiori

bus

á ile go tylko od pracy, y Zakonnych powinnośći po zbywa, ná rozmyślaniu niebieſkich rzeczy, ná bogo myślnych zábawach, y czytániu zbáwienne przepędzanie. Jeſt Klaſztoru Jędrzeiowſkiego pod rządem Twoim teraz zoſtaiące Zgromadzenie: ktore (rzeknę tu bez Twey urazy Jaśnie Wielmożny Panie,) *ktore mowię do liczby* Opatow *ſwoich byłoby Cię nie przyięło z łatwością, gdyby było z doświadczenia nie wiedziało; że w Tobie ow Duch z nátury wlany, y umyſł náukami wydoſkonalony mieſzka: ktory y ſurowość połącza z łagodnością, y powagę ziednacza z przyſtępnością, y w poufałości nád granice nie wykroczy, y iak potrzebá każe, iuż weſoły, iuż záchmurzony bywa: że w Tobie zámiera ſię wielu rzeczy doświadczenie, oraz do ſprawunku ſzczegulnieyſzych czynności chwalebna dzielność; że nákoniec w Tobie táka ſię znayduie świątobliwego usilność życia połączona z ludzkością; z ktorych ná obydwie niby ná obrazy y prawidła dla zbudowania wſpoglądać máią wſzyſcy: á z obodwoch dla Ciebie przyraſtaiącą chwałę uważać y ozdobę.*

Już náwet y ſam według wſzyſtkich rozumienia mądry, y niewiem z Zakonności, czyli z bogomyślnego życia doſtateczniey zálecony ś.p. Ziemnicki, *wielkieć záchwały dáwał; ktory Cię zálecaiąc Zakonnym Mężom, iak lepiey nikogo zálecać niemogł, ták*

 do

bus de causis commendare potuisset, Andrejoviēsi Te commendaturus Cætui, convocatis Patribus in hunc modum locutus fertur. In quo me, Fratres, vitæ articulo fortuna deprehenderit, cernitis. Prope ad exactæ ætatis terminos jam consisto: & cui aurium oculorumque sensus hebetiores sunt, relictis rebus mortalibus ad exoptatam immortalitatē descendendum est. Quid miramini? Quid attoniti alter in alterum aspectum circumfertis? Subeunda omnibus suprema necessitas: nec, quidquid obversatur oculis, creatum est, quin morte deleatur. Quodsi orbitatem vestram conqueraminor, sūmas ago gratias habeoque: quod vestrum, qui non arctissimo necessitudinis vinculo mecum conjunctus sit, intuear neminem. Si vestræ, meæque superstiti gloriæ velitis consulere, ei in vos imperium demādate, in quo nihil miratus sim, quod non Antistitis fastigio Infulaq; dignum sit. Adest Vir morum elegantia, & suavitate conspicuus, amicissimîs studiîs in omnes spectabilis, imperio acerbiore in neminē præterquam in se utens: abhorrens a supercilio & fastu, abundanti eruditus doctrina, sagax, cordat9, in existimando solers, juris Divini ac humani consultissimus, genere antiquo & magnæ in spem fortunæ genitus, & quod præstantius cæteris nominibus est BERNARDUS NIEGOLESKIUS. Hunc,

per,

do nayſtarſzych Zakonu ſwoiego Braci: Widzicie, mowił, w iakim nieſzczęśliwości zoſtaię ſtanie. Iuż nád ſamym upływaiącego życia ſchyłkiem ſtoię: á ktory iuż ná wzroku, y ná ſłuchu ſzwankuię dużo, rozłączywſzy ſię z tym tu śmiertelnym życiem, do nieśmiertelności przechodzić muſzę. Czegoż ſię zádziwiacie? czego zdumieni ſpoglądacie po ſobie? Umierać kazáno wſzyſtkim: y cożkolwiek ze ſtworzenia pod zmyſły wchodzi, śmiercią ſię kończyć muſi. Jeżeli nárzekacie ná osierocenie waſze, dzięki wam wielkie czynię, że mię wſzyſcy do dziś dnia niezmyślenie kochaliście. Jeżeli zaś y moiey, y ſwoiey ſławie dogodzić chcecie, temu nád ſobą oddaycie rządy, w ktorym ilem tylko przymiotow widział, wſzyſtkiem godne do rządu, wſzyſtkiem ſpoſobne widział. Macie Męża świątobliwością obyczaiow, y przyiemnością udarowanego, przychylnością ku wſzyſtkim niewymownie wſławionego, ſurowości przykazow ná siebie tylko używaiącego, dálekiego od wynioſłości y dumy, w głębokich náukach wydoſkonalonego, mężnego, przezornego, w przenikaniu rzeczy biegłego, w prawie ludzkim, y Boſkim dokładnie ugruntowanego, wyſokością Urodzenia, y ſtarożytnością Przodkow ſławnego, á że użyię wſpaniałſzego nad inne imienia okazałe BERNARDA NIEGOLEWSKIEGO. Tego proſzę na wſzelkie

obo-

per, quæcunq; jura me vobis obſtrinxere, quæſo rogoq;, me vivo eligatis Antiſtitem: hunc, dum vita ſuppeditat, velitis eſſe Cœnobiarcham Veſtrum. Adieciſſe præterea omnia in Te ornamẽta corporis animo cõſentire. Fontẽ, oculos, ſupercilia, vultũq; totũ, qui auguſtæ indolis index eſt, fauſtiſſima omina futuræ juriſdictionis portendere. Te Antistite ſolitariæ vitæ rigorẽ jucundiorẽ fore: Te obedientiã, caſtitatẽ, paupertatẽ, cæteraq; inſtituta religioſorũ hominum futura lætiora. Se Tecum velle vivere, pẽdere à nutu Tuo, Tua ſequi imperia. Placidé ſapienterq; gubernacula tenturũ, qui Rectorũ voluntates atque imperia animo lubenti exequeretur ſemper. Hæc aliaq; circumſtãtibus Monaſterii conſcriptis Patribus Ziemnickius: cujus lugubris lamentabiliſq; oratio vel inde apud omnes fidem habere debet; quod venientiũ ſæculorũ tam ingrata memoria nunquam futura ſit; quæ ſua recte facta ſcriptis non honeſtet ac linguis, aut de iis aliquãdo conticeſcat. Et acceperint, quæ ſuaſiſſet deprecando Deceſſor Tuus, ſecundis auribus conſcripti Patres? Acceperunt & vero perlubenter. Te Antistitem, Te Cænobiarchã juſſerunt eſſe ſuum; iſtud diligentius auguratiùſq; reputantes, quod gloriosè functurus ſit collata Dignitate, qui tot Avitas Imagines clariſſimi Sanguinis veluti Prædes habeat, ac Sponſores.

PARS

obowiązki; obierzcie Opatem waszym: Tego, nim oczy zamknę, zaproście do obięcia nad wami rządow. Przydał procz tego, że w Tobie wszystkie przymioty ciała zgadzaią się z darami wspaniałey Duszy. Czoło, oczy, brwi, zgoła twarz miła wrożą niepochybną słodycz Pierwszeństwa Twego. Pod Twym słodkim rządem ostrość zakonnego zywota, posłuszeństwa, czystości ubostwa śluby, y inne Zakonności przepisy swobodne będą. Sam bybył chciał życ z Tobą, Twego skinienia słuchać, Twoie rozkazy pełnić. Łaskawie y rozumnie ten rządzić będzie, ktory wolą Przełożonych y rozkazy szanował. W te słowa do zgromadzonych Głow naypierwszych Klasztoru ś. p. ZIEMNICKI Opat mowił: ktorego żałośna y płaczliwa mowa tym iest godnieysza u wszystkich wiary, że nadchodząca potomność wiekow o iego chwalebnych dziełach nigdy całe nie zamilknie, ale ie z uszanowaniem wystawiać bedzie. Coż przyięliż tę świętą radę y prozbę ZIEMNICKIEGO wybrani Zakonu Bracia? przyięli, y z uszanowaniem przyięli. Ciebie OPATEM, Ciebie Rządcą naywyższym wykrzyknęli: to sobie niezawodnie obiecuiąc, że ku ozdobie Zgromadzenia Godności używać będziesz, ktory wysokiego Urodzenia tyle chwalebnych Przodkow masz Zaręczycielow swoich.

PARS SECUNDA.

ITa vitæ curriculum ſine ulla offenſione fortunæ conficias Cœnobiarcha Illuſtriſſime, atque ego Avitis Imaginibus Domus Tuæ clariſſimæ celſitatē imparibus tanto oneri humeris ne leviter quidem tentâſſem perſtringere: niſi belle noverim, & perquam utile glorioſumq; eſſe univerſis gentibus præſtantes Viros dignos eſſe Majoribus; & valere debere apud gentes florētiſſimas clarorum de Patria meritorum ſenem memoriam etiam mortuorum; & id ipſum nobiliſſimis Familiis maximo ſupereſſe ornamento; quòd virtutes earum & res præclare geſtas æternis ut laudibus decorare poſteritas nequaquam poſſit. Nimirum novi belle illuſtres nobilium Virorum animos derivata quadam cum ſanguine conjunctionis neceſſitate cōſtringi: ne à præcellenti Avorum, Atavorumq; virtute ignave degenerent? non me fugit ab altiſſimo eoq; liquidiſſimo Parentum fonte deductum in liberos ſanguinē arcano Supremæ Providentiæ inſtinctu animari, ad calcanda ut Majorum veſtigia excitet in poſteris, ac exacuat ſtudium. Hinc velis Tu modò per tot Domus Nominiſq; Tui monumenta confuſo mihi, & ingenii ſermoniſq; cauſanti anguſtias veniam annuere: ego, quantum quantum per otii exercitati-

onis

CZĘSC DRUGA.

BOgday Ci ták pomyślne ſtatecznie ſprzyiało życie JASNIE WIELMOŻNY PANIE; iako ia nigdybym ſię nie poważył dla niezdolności moiey wglądáć w Przezacne Przodki wyſokiego Imienia Twego: gdybym o tym doſkonale nie wiedział, że ieſt z chwałą, y użytkiem dla zacnego Narodu mieć Mężow niewyrodnych od cnoty Przodkow ſwoich: że mieć wziętość powinna u zacnego Ziemiańſtwa záſłużonych w Oyczyznie, náwet zmarłych pamiątka: że od tego ſamego ná Starożytne Domy wypływa wielka chwała; iż ich cnoty, y dzieł chwalebnych nieprzerwana potomność, żadnym rodzaiem chwały zupełnie nie wychwali. To ieſt wiem zupełnie, że wielkie Mężow przezacnych Duſze zábrane razem ze krwią pokrewieńſtwa práwo codziennie nagli; żeby od wielkiey Dziadow ſwoich, y Náddziadow cnotliwości nie odrodnemi były. Znam y to, iż krew od nayczyſtſzego Rodzicow zrzodła ná dziatki zlaná, ſkryty Boſkiey Opatrzności dogrzewek wzbudza: áby do wſtępowania we ślady Przodkow pragnienie w nich podniecała. Zkąd raczyſz tylko dárowáć tylu Imienia y Domu Twego Przezacnych Przodkow pamiątkami ztrwożonemu, y rownie ná ſzczupłość mowy, iak ná niezdolność poięcia nárzekaiącemu: ia ile mi tylko czás

onisq; tenuitatem licuerit, non alias ſive claritudinẽ Domus Tuæ Illuſtriſſimæ, ſive vetuſtatem contingam: atque illi perſapienter ſolent ſibi conſulere; urbem qui maximam, aut caſtrorum diſpoſitorum ſpeciem adumbratam coloribûs conantur exprimere. Altiſſimas illi turres, principaliores portas, prima tentoria, principeſq; ordines expreſſos reddunt: ex quibus haud ignavi ſpectatores tum urbis amænitatem & amplitudinem, tum exercitûs fortitudinem, & numerum metiri poſſint. Perinde mihi ego quoque conſulam. Illuſtres è GRZYMALITIS eoſq; ſuperſtites, aut non ita pridem ereptos rebus humanis primũ retulerim: vetuſtatem deinde Domus, & utraque de Republica merita memorando percenſuerim: quis poſtremo quantuſq; ſis, univerſis conſtiterit.

Atq; ut inde præſentis gratulationis proficiſcatur officium, unde in Te vitæ juxta & claritudinis fons proximus defluxerit:upereſt, & precor ſuperſit diutiſſimè, Vir domi foriſq; longe clariſſimus JOANNES GRZYMALITA NIEGOLEWSKIUS in hac principe Regni hujus Provincia, primũ THESAURARIUS, deinceps VENATOR Caliſſienſis, modò Poſnanienſis PINCERNA. Vir hic & vero eſt, quem & ab ineunte ætate ſumma omnia, omnia pro innata virtute ſuſcepta commendent nimiopere: & qui omnes an-

nos

y szczupłość náuki pozwoliłá, ták stárożytność I-mienia Twego zacnego, y pamiątki nieśmiertelne ná mienić zechcę: iak owi zwykli sobie doradzać; kto-rzy obszerne Miásto, álbo Obozu porządnie uszyko-wanego obraz wymalowáć usiłuią. Co wyższe oni szczegulnie wieże, co znákomitsze bramy, co naywyż-sze námioty, y odczelne kufce wyrażać zwykli far-bami: z ktorych wpatruiący się pilnie miarkowac mogą, ták rozległość, y wielkość Miastá, iako woy-ska potęgę, y żołnierstwá liczbę. Tym sposobem y ia teraz postąpię. Zacnych z Domu GRZYMAŁOW *á tych iuż teráz żyiących, iuż niedáwno pomarłych ná sam przod wspomnę: potym Domu stárożytność, y zasługi w Kościele, y w Oyczyźnie nádmienię: náosta tku kto iesteś, y iak z Przodkow zálecony, zobaczy káżdy.*

A nayprzod, żeby z tąd powinszowania tego po-winne oświadczenie początek brało, zkąd na Ciebie życia y krwi wysokiey naybliszym spadkiem spłynę ło zrzodło: żyie dotąd, y życzę mu iak nadłuższego ży cia, Mąż wielce zalecony WIELMOŻNY JAN GRZY-MAŁA NIEGOLEWSKI *w tym tu kraiu Wielkopol-skim, nayprzod* SKARBNIK *potym* ŁOWCZY *Kaliski, dzisiay* CZESNIK *Poznańſki. Mąż ten cale, ktorego od lat młodych sprawy wszystkie ozdobne, wszyst-kie dzieła pamiętne przedziwnie zalecaią: y ktory*

nos vitæ laudatissimæ ad morum amænissimorum disciplinam exigat & virtutis. Vir est, quo inimiciorem otio, infestiorem mollitudini, infensiorem contentionibus, à luxu alieniorem, iniquiorem ostentationi, scelerum acriorem censorem reperias neminem. Vir est, qui errore lapsos in viam revocet, circumventos à penuria opibus sublevet, Socios affinesq; benevolentiâ prosequatur: amet bonos, castiget vitia, compenset benefacta, &, quod optimi sapientissimiq; Civis est, non ante divitiis, quam gloriæ amplificandæ incumbendum putet. Vir est, à cujus immortali commendatione æqui ratio honestiq;, humanitas incredibilis, prudentia singularis, cæteræq; animi corporisq; dotes cum oris venustate, faciei amænitate, cumque agendi dexteritate semper futuræ sint: cujus gloriæ immortali perspicacissimum acumen ingenii rerum altissimarum cognitione obfirmatum: artes ingenuæ mirabili legũ cohonestatæ peritia, labores in Republica libentissime suscepti, & gloriosissimis rectefactis sociati militent: in quo demum mens, ratio, consilium, & arbitratus authoritas stabile domicilium reponant suum. Vir est postremò, qui & vires corporis atque ingenii publicæ integritatis defensioni consecret, & bona, fortunas, vitamq; ipsam (qua nihil cariꝰ mortalibus Boni Cœli dederint) pro communi sa-

lute

wſzyſtkie niewychwalonego życia ſwoiego lata tokiem ślicznych obyczaiow y cnoty pędzi. Mąż nad ktorego niezobaczyſz żadnego nieprzyiaznieyſzego prożnowaniu, zawiśtnieyszego miękkości; nieprzychylnieyſzego pieniactwu, dalſzego od zbytku, oſtrzeyſzego na chełpliwość, ſurowſzego na przeſtępſtwa. Mąż, ktory błędnym dodaie rady, uciśnionych niedoſtatkiem ſwą hoynością wſpomaga: przyiaźność y ſąſiedztwo niewzruſzenie utrzymuie: kocha dobrych, gromi złych, y co naywięcey do mądrego y dobrego Ziemianina należy, tego ieſt rozumienia przykładem, że nie wprzod obogactwa, iak o chwałę ſtarać ſię trzeba. Mąż, ktorego cnotliwości głoſic będzie przed Swiatem ſprawiedliwość, ludzkość, wſpaniałośc y inne z przyiemnością twarzy, z powagą ciała, z dzielnością rzeczy wſzelkich połączone przymioty: o ktorym powiedać będzie potomnym czaſom wyſokość rozumu umocniona wiadomością rozlicznych rzeczy; nauka wielka wiadomością okazana wſzelkiego prawa, przyimowane uſługi y z wielkim dla Wiary y Oyczyzny uſkutecznieniem położone: w Ktorym nákoniec radá, rozſądek, powaga, y rozumienia gruntowność ſtolicę założyły. Słowem mowiąc Mąż ieſt, ktory y ſiły ſwoie na obronę powſzechnego pokoiu kładzie: y włości, maiątek, życie nawet ſamo, nad ktore nic nam ludziom milſzego nie

 dały

lute in diſcrimen offerat; & ſe non rei familiaris extenuatione, non virium deficientium debilitatione, non vitæ periculis à pietate in Deum Patriamq; deturbari patiatur. Hic amantiſſimus PATER Tuus eſt: Hujus Tu PATRIS clariſſimi cariſſimus FILIUS.

Jam MATRE quis neſciat, quam clariſſima caſtiſſimaq; ſuſceptus fueris? Unos *Ogończyk* TWARDOWSKIOS ſi nominaverim, altiſſimum oppidò tranſmiſſæ in Te cum ſanguine gloriæ ſe ſe offert pelagus, & ingenii mei ſcaphâ exiguâ haud ſuperabile. Iis videlicet MATREM magna & antiqua religione in DEUM plenam: ſingulari modeſtia & bonitate præditam, pudorem animi, & corporis pudicitiam colentem ingenuè, forma corporis, maturitate mentis, & quod plerumque rarum eſt in mulieribus, ornamentorum corporis & animi, intercedente inter rei familiaris procurationem conſenſione ſpectatiſſimam SOPHIAM TWARDOWSKA debes. Ab hac MATRE defluxit ſanguis ille: qui Te Celſiſſimo ANTONIO Principi JABŁONOWSKIO Poſnanienſium Palatino; qui Illuſtriſſimæ de SKAŁAWSKIIS OTOLIÆ WILKONSKA Caſtellanæ Cryvinenſi, qui JOSEPHO *Wyſſogota* ZAKRZEWSKIO, Pocillatori Wſchovenſi, & clariſſimis

mis

dały Nieba, dla ucalenia Oyczyzny gotowy łożyć teraz, y przedtym łożył: y ani nádwerężeniem maiątku, áni sił iuż dużo nádtárganych osłabieniem, áni życia niebespieczenstwem od życzliwości ku Oyczyznie, odprowadzić się nie daie. Ten iest Twoy goany wielce, y kochaiący OYCIEC: Tego Ty SYNEM nayulubieńszym iesteś.

Już z MATKI ktoż nie wie iak wielka y, starożytna spływa ná Ciebie chwała? Bym samych Herbu Ogończyk *TWARDOWSKICH wspomniał: spłynęło razem ze krwią ozdoby morze, szczupłą siłą rozumu mego niezgruntowane cale. Tym záiste osobliwcy, y zádawnioney w tym Imieniu ku BOGU pobożności pełną, z łaskawości osobliwszey, y skromności znakomitą: z niewinności sumnienia, y z wstydliwości ciałá szczegulniey záleconą, przy urodzie twarzy wspaniałości obraz, y co rzadko we płci niewieściey uyrzysz, przy wielkich duszy y ciałá dárach, w domotliwości y oszczędności zátopioną ZOFIĄ TWARDOWSKĄ winien iesteś. Tać MATKA wysoką owę krew y drogą dałá, ktora Cię z Jaśnie Oświeconym XIĄŻĘCIEM ANTONIM JABŁONOWSKIM, Woiewodą Poznańskim, ktora Cię z J. W. OTOLIĄ ze SKAŁAWSKICH WILKONSKĄ, Kásztelanową Krzywińską, ktora Cię z W. Imcią JOZEFEM* Wyssogotą *ZAKRZEWSKIM,*

mis domi forisq; (Hi quippe Tibi Maternā AVIAM dedere) *Jastrzębiec* SWIĘCICKIIS honorificentissimis iisq; maximis propinquitatis vinculis conjunxerit. Mitto alia, quæ in Te MATER nec prosperis vehementius efferri, nec adversis molestiùs affligi solita, quæque & constantiæ fortitudinem, & temperantiæ amænitatem, & pietati festivitatem, & affabilitati gravitatem, & liberalitati frugalitatē conjungat, transmiserit ornamenta: mitto porro vel ideo, ut ad illum, quem & Tu verè Tuum: & ille Te verè suum venditet, venire possim.

Quis sit ille rogitas? Ille est, quem acrem atq; infractum bello, quem blandum pace atque munificū, quem erga Patriam pium, officio q; singulari, ac fide erga Regem, & admirari, & imitari sera debet posteritas. Ille est, qui togæ consiliorum magnitudinem, acerrimam defensionem legum, maximorum negotiorum cognitionem, magistratuum obeundi æquitatem admirabiliter impendat. Ille demum est, cui in maxima commendationis parte sit, laudari à paucis, amari ab omnibus, beneficiis complecti omnes, religionis amorē, Patriæ defendendæ ingenium, boni communis amplificandi studium & laborem reliquæ Civium multitudini, & seræ poste-

WSKIM, Podczaszym Wschowskim, ktora Cię z Jastrzębcami *SWIĘCICKIEMI (Cić bowiem BABKĘ dali z pokrewieństwa Matczynego) bliskim krewieństwa związkiem złączyłá pożądanie. Zámilczam tu o inney ozdobie Twoiey, ktorą ná Cię krwi zacney datkiem niechlubna w szczęściu, nie strwożona w przykrościach, stateczność z męstwem, umiarkowanie z wesołością, bogoboyność z zabawnością, przyiemność z powagą, szczodrotę z oszczędnością łącząca sprowadziłá MATKA: zámilczam zaś dla tego, żebym prędzey do tego Mężá przyszedł, ktorego y Ty prawdziwie Twoim, y on Ciebie prawdziwie swoim zowie.*

Ktory ten Mąż pytasz się? Ten iest, ktorego przezorność, y Męstwo w boiu, ktorego łaskawość, y dobroczynność w pokoiu, ktorego ku Oyczyznie miłośc, ku Krolowi przychylność, y szczegulnieysza wierność zádziwiać będą, y náśladować potomne wieki. Ten iest, ktory w utrzymaniu spokoyności wspaniałość rády dáie, broni práwa Oyczystego, sprawy wielkie ułatwia, Urzędy ná siebie wzięte, z szczegulnieyszą sprawiedliwością odprawia. Ten nákoniec iest, ktory sobie wziął zá nawiększą dzielncę chwały bydź chwalonym od niektorych, kochanym od wszystkich, dobrodzieystwa wyświadczać wszystkim, miłość wiary, wynalazki rátowania Oyczyzny,

ſteritati imitandum relinquere. Hic eſt & vero, in quo Tu benevolentia ſua Te quocunque comitantem, Honoriſq; Tui cupidiſſimum AVUNCULUM, & habes ſtudioſiſſimum. Hic eſt IGNATIUS TWARDOWSKIUS, Caliſſienſium Palatinus, qui Te chariſſimum lectiſſimumq; ex SORORE FILIUM, mirum in modum diligit. Addo & ROSALIAM de *Lodzia* ROGALINSKIIS Palatinam, Tui autem AVUNCULI Conjugem lectiſſimam. Quam cum non modo oris ingenua gratia, feſtivi & comes oculi, ſociata pudicitiæ mira frontis, & totius faciei majeſtas; ſed animi potiſſimum & morum candor, ingenium mite, & ſupra ſexum præcellens, plena ſapientiæ verecundiæq; effata, collectumq; id totum, quidquid & natura præſtantiſſimum, & ſanguis excelſum, & fortuna nobile in homines herciſcatur, quam dico cum totum iſtud cōmendet; tum quæ illius laudibus impar ſit, orationi meæ ignotum velit.

Tum iſthoc etiam me non latet, quanto Patriæ ornamento MICHAEL & FRANCISCUS Germani Tui futuri ſint: quanto NEPOMUCENUS (JOSE

rozprzestrzenienia powszechnego dobra zábiegłość y stáranie potomnemu Ziemiaństwu, y nádchodzącym nieprzerwanie latom zostawić do náśládowánia. Y Tenci záiste iest, w ktorym masz wszędzie Cię ścigaiącego z łaskawością, y o Twoim zálecieniu naystarownieyszego WUIA. Ten iest Jaśnie Wielmożny IGNACY TWARDOWSKI, Woiewoda Káliski, ktory Cię iako naymilszego SIOSTRZENCA swego serdecznie kocha. Przyłączam tu J. W. **ROZALIA** z Łodziow *ROGALINSKICH Woiewodzinę, á Ciebie prawdziwie kochaiącą WUIENKĘ. Panią Tę, iako nietylko osobliwsza przyiemnośc twarzy, miłe, y wesołe weyzrzenie, złączona z wstydem przedziwna czoła y twarzy cáłey powaga, ále raczey umysłu, y obyczaiow piękność, duch łagodny, á nád płeć niewieścią bystry, pełne mądrości y niewinności słowa, y rázem wzięte to wszystko, co tylko álbo nátura nakosztownieyszego, álbo szczęście nay chwalebnieyszego, álbo krwi zacność nayznákomitszego ludziom podzielnie daie, Panią mowię tę, iako zbior tego wszystkiego przedziwnie wstawia, ták mnie dárować raczy, ktorego do Jey pochwał nie wystarczaią siły.*

Toż podobnie poznáię, iak wielką ozdobą w Oyczyźnie będą MICHAŁ z FRANCISZKIEM Rodzeni Twoi; iak niemałą obroną NEPOMUCEN (ná

SEPHUS olim) Religioni Diviniſſimi Benedicti præſidio. Illorum natu major, uti vitam Avorum Atavorumq́; exprimit, & conſuetudinem: ita eoſdem rerum ex voto ſuccedentium fortuna æquet. Minor natu pergat primum in Majorum veſtigiis pedes ſuos ponere, tum Jlluſtriſſimorum Parentum ſpem de ſe omnem multum vincat & Tuam. Hic demum dicatorum Deo hominum amplexus inſtituta, qua de Eccleſia mereri perſeverat, in eadem rectefactorum fructum uberrimum & honorificum capiat. Fratribus eximiis lectiſſimas Sorores Tuas adjungi placuit. MAGDALENA cum ſuo cariſſimo Conjuge SKAŁASKIO immatura deleta morte vivat cũ Deo infinito ævo beatam vitam. JULIANNA ſic ſe ha in vita beatam ſentiat: atque ſibi feliciſſima formæ & virtutum dignitas auſpicatiſſime militat.

Porro alios, quos Tecum ſanguinis ejuſdem nexu ſciam eſſe conjunctos, quorumq; alii meritis & rerũ præclarè geſtarum amplitudine Patriam conſolantur; alii acerrimo ſui relicto deſiderio ex vitæ hujus tenebris ad lucem ſempiternam exceſſere, quo tandem ordine referre moliar? Non ignoro ANNAM de SKAŁAWSKIIS NIEGOLEWSKA Mariti ſui ANDREÆ NIEGOLEWSKII VEXILLIFERI & IUDICIS SURROGATI Poſnanienſis una & CAPITANEI Pobiedziſcenſis, PATRUI autẽ Tui

de-

świecie JOZEF) dla Zakonu Swiętego Benedyktá. MICHAŁ iako iuż Dziadow, y Nád-Dziadow wyrownał cnocie: tak rzeczy według myśli powodzeniem niech im nayprędzey zrowna. FRANCISZEK niech w przody nieustaie iść torem Przodkow swoich: przyszedłszy do lat starszych niech powzięte o sobie uskuteczni nadzieie. Ten zaś w zakonności utaiony przed światem niech z tych szczęśliwy zysk bierze zasług, ktore bez uprzykrzenia dla ozdoby Zakonu czyni. Rodzonym Braciom krzywdy czynić nietrzeba Siostr rodzonych zataieniem. Zeszła ze świata s. p. MAGDALENA wraz z Wielmożnym SKAŁASKIM Małżonkiem swoim, day Boże, áby żyłá ná wieki w Niebie. JULIANNE *iako zbior cnoty y Pańskiey urody ozdoby zalecaią, tak niechay w swę opiekę przyimie pomyślne szczęście.*

Azaś innych, ktorym tu proszę porządkiem wspomnę, tych zwłaszcza z ktorych inni przez rozliczne zasługi uweselaią Oyczyznę, inni nie dawno zmarłszy łzy ieszcze swym wspomnieniem z oczu ludzkich wyciskaią? Wiem dobrze, iż Wielmożna Imć ANNA ze SKAŁAWSKICH NIEGOLEWSKA, Męża swego ANDRZEIA NIEGOLEWSKIEGO, Chorążego, y Surrogata Poznańskiego, oraz Pobiedziskiego Stárosty, á STRYIA Twego, Męża dosyć w sędziwym wieku, ále niewczesną zmarłego śmier

 cią

desideratissimi intempestivam mortem lacrymis justoq; comploratu prosequi. Luget, mihi credito, morte perfunctum Virum, quem in judicando religiosissimum tanquam justitiæ Propugnatorem omnes boni desiderant. Nisi eam consoleris, nisi hæc, suo & illius solatio ex illa suscepta suavissima pignora ponas ob oculos, nihil facis, quo sibi acerbitatem doloris minuas. Quare, pone Matri ob oculos FELICIANUM Filium Pobiedziscensem Capitaneum, una cum carissimis TERESSIA, MARIANNA, NEPOMUCENA, THEODORA, & MAGDALENA Filiabus. Dic isthanc sui partem meliorem, acceptæ cum vita Parentibus ab optimis probitatis NIEGOLEWSKIANÆ simulacra esse, atq; imagines. A Filio æquari Patrem humanitate, hospitalitate, gravitate. Incumbere in fortia, atque Patrem viderat: continentissimum esse, ac ex Patre didicerat: Legatum ad commune omnium Reipublicæ Ordinum consilium fuisse, ac multoties Pater fuerat: nihilq; ad commendationem Nominis velle cupidius, quam ut ea justitia (si sors olim tulerit) pro Tribunali sedeat, qua Pater desideratissimus jam Supremis Regni in Judiciis aliquoties, jam Posnaniæ in Castrensibus perpetuo sedisset. Similiter Filiam THEODORAM Viro genere, virtutibus, opibusq; insigni LUDOVICO SKORZEWSKIO, Ma-

tri-

cią do dziś dnia nieukoienie płacze. Płacze, wierzay mi, utraconego Mężá, ktorego ſpráwiedliwego w ſądzeniu, iako ſprawiedliwości Obrońcy, żałuią Ziemianie dobrzy. Jeżeli iey nie pocieſzyſz, ieżeli iey Potomſtwa tego, ktore ſię z niego ku pocieſze zoſtało, przed oczyma nie ſtawiſz, ſpoſobu niewynaydzieſz, ktorymbyś záſmuconą w żałości rozweſelił. Przeto ſtaw tey Páni przed oczy FELICYANA Syná Pobiedziſkiego Stároſtę, ſtaw pięć Cor godnych TERESSĘ, MARYANNĘ, NEPOMUCENĘ, TEODORĘ, y MAGDALENĘ. Powiedz, że te Rodzicow naydroższe cząſtki, ſą wziętey z krwią wrodzoney NIEGOLEWSKIM dobroci prawdziwemi obrazami, y zwierciadłami. Syn w ludzkości, przyiemności, y powadze wyrownał Oycu. Dzieło iego wſpaniałe każde, iak ſię nápatrzył w Oycu: ieſt w umiarkowaniu mądry, iak ſię náuczył od Oycá: był Poſłem ná Seym walny, iako y Oyciec kilka razy, w zied naniu czci nieśmiertelney ſtarowny, o co ſię y Oyciec naywięcey ſtárał; y nic więcey do záſtawienia Imienia ſwoiego niechce, iako żeby, kiedyżkolwiek ſię zdarzy, ták był Sędzią ſpráwiedliwym, iak był ś. p. Oyciec iuż ná Naywyżſzych Sądach, iuż ná ſwoich Poznańſkich Grodzkich. Wſpomniey y Corkę TEODORĘ, że iuż dána w Małżeńſtwo Wielmożnemu LUDWIKOWI SKORZEWSKIEMU, z Imienia,

z cnot,

trimonio junctam Neptem enixam esse. Reliquas quaternas & forma, & virtute nobilissimas, tanta reverentia bonam Matrem prosequi, ut sua in Matrem pietate, & Patris levare desiderium, & consolari Viduam norint. Non me latet GABRIELEM de *Łagowiec* SZCZANIECKIUM MECHTILDEM PATRIS Tui Germanam in Uxorem duxisse: orbatumq; carissima Conjuge continuato in luctu vivere. Probe scio - - - - - - - - -

Sed enim, quod se virtutis simulacrum menti ob trudit meæ? Videre mihi videor Virum quendam atq; Mulierem: illum cerno animo piissimum in Patriam, bello togaq; clarissimum: domi humanitate & continentia conspicuum, foris consilio, fidelitate & summorum negotiorum tractatione cõmendatum: hanc tam præstantibus naturæ ac fortunæ ornamentis illustrem, ut felicissimas anteire videatur. De utroque dum Domus Tuæ monumenta consulo, Virum hunc MICHAELEM NIEGOLEWSKIUM, Vexilliferum Wschovensem, & Capitaneũ Pobiedziscensem, quem AVUM Tuum veneror; Mulierem isthanc CHRISTINAM ANDREÆ CZACKII TRIBUNI Calissiensis, de HEDUIGE MODLIBOSKIA procreati Filiam, AVIAM loquuntur Tuam esse. Hi juncti Matrimonio PATREM Tuũ, & PATRUUM procreavere: hi MECHTILDEM MATERTERAM dedere Tuam. Ea-

z cnot, y z maiątku wſławionemu powiła Wnuczkę: á inne cztery cnotą, y urodą znákomite, ták ſerdecznie Matkę dobrą kochaią, iż przez ſwoią przychylność y żalowi po Oycu poſtradanym ulżyć, y osierociałą rozweſelać umieią. Wiem y to, że, ktory był miał zá Zonę MECHTYLDĘ Ciotkę Twoią, GABRYEL z Lagowca SZCZANIECKI, utraconey y Potomſtwa żałuie. Náoſtatek wiem y to - -

Alec iakiż mi cnoty obraz gwałtem ſię ná myśl tłoczy? Zdáie mi ſię, iakobym widział Paná y Panią ozdobnych dużo: Pan mi przed myślą ſtawa nayprzychylnieyſzy Oyczyźnie, w pokoiu y ná woynie wſławiony, ludzkością w domu, y umiarkowaniem znákomity, w ſprawunkach Národowych, poradą, wiernością, y wielkich rzeczy odprawowaniem pamiętny: Páni ták drogiemi urodzenia, y ſzczęścia ozdobami wzbogacona, że inne nayſzczęśliwſze celować może O oboygu gdy ſię radzę Domu Twego opiſań, náuczáią mię, że Pan ten ieſt ow MICHAŁ NIEGOLEWSKI, Stároſta Pobiedziſki DZIAD Twoy, á Pani, owa KRYSTYNA IĘDRZEIA CZACKIEGO, Woyſkiego Kaliſkiego, z JADWIGI MODLIBOWSKIEY zrodzonego Cora, á BABKA Twoia. Ci ſą Rodzice Twoiego OYCA y STRYIA, Ci MECHTYLDY SZCZANIECKI, á CIOTKI Twoiey.

G Też

Eadem annalium monumenta monſtrant MATTHIAM NIEGOLEWSKIUM VEXILLIFERUM Wſchovenſem PRO-AVUM Tuum, quem inter & facile principes hoc in Regno Familias non unquã, credo, arctiſſima ſanguinis neceſſitudo interceſſiſſet, illeq; Pater aliis, aliis Socer & Avus neutiquam fuiſſet, niſi vir maximis graviſſimisq; cauſis probatus in Republica, ſummæq; authoritatis & multæ apud omnes exiſtimationis fuiſſet. Vir iſthic habuit Cœlos & vero ſibi multum propitios, & æquiſſimos meritorum æſtimatores; quibus nuptias primas probantibus de URSULA ZEGOCKIA Capitanei Coſtenſis Filia MICHAELEM Avum Tuum & quinas Filias genuerat: ſecundis conſulente Deo ex ANNA DZIERZBINSKA Iudicis Terræ Wſchovenſis Filia CASIMIRUM Filium, Capitaneum Pobiedziſcenſem Filias procreârat & trinas. SOPHIAM & ELISABETH (refero hic ſobolem ex ZEGOCKIA ſuſceptam) Dei obſequio in Familiam Diviniſſimi Benedicti: ANNAM ADAMO IOANNI MYCIELSKIO Dapifero Poſnanienſi, Koninenſis, Lubiatovienſis & Oſſinenſis Capitaneorum Avo: CONSTANTIAM ANTONIO SZOŁDRSKIO, LUDOVICAM demum MICHAELI DZIAŁYNSKI Bydgoſtyensi Caſtellano, Illuſtriſſimæ MARIANNÆ Principis de DZIAŁYNSKIIS SUŁKOWSKIÆ

Też ſame Domu Twego opiſania wſkazuią mi W. MACIEIA NIEGOLEWSKIEGO, *Chorążego Wſchowſkiego*, PRADZIADA *Twego, z ktorym przednicyſze w Polſzcze Domy pewnieby ſię były pokrewieńſtwem nie łączyły, oraz On nie byłby był zá pewne to Oycem, to Swiekrem, to Dziadem wielom gdyby ſię było wielu, iako do Mężá wielkiemi w Oyczyźnie záſługami wſławionego, y iako do Paná wſzędzie wielce wziętego po ſpokrewnienie nie ciſnęło. Miał on ná siebie łaſkawe Niebá, y wielkie względy ná cnoty ſwoie: od ktorych doznáwaiąc błogoſłáwieńſtw w Małżeńſtwie pierwſzym, z* URSZULI ZEGOCKI, *Stárościanki Kościańſkiey, miał iednego* MICHAŁA *Syna Dziada Twoiego, y pięć Cor Godnych: z drugiego Małżeńſtwa z* ANNĄ z Dzierzbińſkich *Sędzianką Ziemſką Wſchowſką, Syná* KAZIMIERZA *Pobiedziſkiego Stároſtę, oraz trzy Corek.* ZOFIĄ *y* ELZBIETĘ (wyliczam tu potomſtwo z ZEGOCKI urodzone) *ná ſłużbę Boſką do Zakonu S. Benedyktá:* ANNE ADAMOWI JANOWI MYCIELSKIEMU, *Stolnikowi Poznańſkiemu, á Dziadowi Kunińſkiego, Lubiatowſkiego, y Osińſkiego Stároſtow:* KONSTANCYĄ ANTONIEMU SZOLDRSKIEMU, LUDWIKE *naymlodſzą J. O. Xiężney Jeymości* MARYANNY z Działyńſkich SUŁKOWSKI, *y* KATARZYNY z Działyńſkich MAŁACHO-

SKIÆ & CATHARINÆ de iiſdem DZIAŁYN-SKIIS ANTONII MAŁACHOWSKII Supremi Regni Notarii Conjugis Avo in matrimonium dederat. Retulerim hic aliam viri iſtius de DZIERZBINSKA ſuſceptam prolem? Huic Viro MATTHIAS Caſtellanus Santocenſis, CAROLUS Chiliarchus exercituum Reipublicæ: IOANNESq; MALCZWSKII URSULAM Parentem, huic ANTONIUS BONCZA MIASKOWSKIUS Gneſnenſis Primicerius, Poſnanienſis Scholaſticus TERESSIAM Matrem debent: huic BARTHOLOMÆUS & THOMAS CASIMIRUM NIEGOLEWSKIUM Capitaneum Pobiedziſcenſem Optimum Patrem debent: huic demum CZACKII Venatoridæ Caliſſienſi MARIANNAM matrimonio conjunctam debent.

Mitto ANDREAM NIEGOLEWSKIUM Capitaneū Pobiedziſcenſem ABAVUM Tuum CÆNOBIARCHA Illuſtriſſime: cujus teſtamento alteri pendentis à ligno Chriſti in Cathedrali Eccleſia Poſnaniæ, alteri in Buk Deiparæ titulo ſacris altaribus in *Uſcięcice* relicta pecunia munificentiam in Superos & liberalitatem loquitur. Mitto MATTHIAM cum Filio STANISLAO, quorum monumentis & laudibus inſcripti lapides in Eccleſia Bucovienſi viſuntur. Iſtud ſolum contendo, quod Res universa publica JOANNE illo(a) qui Pro-Judex Poſnanienſis

tres

(a) *Anno 1633.*

WSKI, Piſarzowy Koronney, Dziadowi MICHA ŁOWI DZIAŁYNSKIEMU, *Káſztelanowi Bigdoſkiemu, dał w Małżeńſtwo. Mamże ieſzcze wyliczać z drugą Zoną Potomſtwo? Temu Pánu J. W.* MACIEY *KaſztelanSantocki,* KAROL *Pułkownik Woyſk Rzeczypoſpolitey, oraz* JAN MALCZEWSKI *Podſtolic Káliſki,* URSZULĘ *Mátkę ſwoią: Temu Wielmożny Imć Xiądz* ANTONI Bończa MIASKOWSKI, *Kántor Gnieznińſki, Scholaſtyk Poznańſki,* TERESSĘ *Mátkę ſwoię, Temu Wielmożni* BARTŁOMIEY y TOMASZ NIEGOLEWSCY, *Stároſcicowie Pobiedziſcy,* KAZIMIERZA *Oycá ſwego: Temu náoſtatek Dom* CZACKICH, *Wielmożnego* STEFANA CZACKIEGO, *Łowczyca Káliſkiego,* MARYANNĘ *Małżonkę winien.*

Miiam Wielmożnego ANDRZEIA NIEGOLEWSKIEGO, *Stároſtę Pobiedziſkiego,* NAD-PRADZIADA *Twoiego Jaśnie Wielmożny Pánie: ktorego ku Kościołowi hoyność, ieden zápis do Káplicy Ukrzyżowanego, Cudami wſławionego w Kościele Kátedralnym Poznańſkim, drugi w Buku do Rożańcowego Ołtarzá, ná Dobrach* Uścięcice *zoſtaiący, nieśmiertelnie głoſzą. Miiam* MACIEIA *wraz z Synem* STANISŁAWEM, *ktorych chwałę y czyny wielkie, w Bukowſkim* Kościele *nádgrobki okazuią. To tu tylko chcę mowić, że Oyczyzna* JANA NIE-

tres ſupra vigeſimum annos, deinde Iudex Terreſtris, áltarisq; in KAZIMIERZ adjecto eidem pro Sacerdote cenſu liberalis Author eſſet: & MATTHIA Pro Avo Tuo (b) ad dirimendam litem de limitibus Poloniam inter Sileſiam & Marchionatum Arbitris uteretur. Et cũ iſtud contendo, dico etiã Illuſtriſſimã GRZYMALITARUM Gentẽ originis vetuſtate ſi cile antiquiſſimam, dico non eam à Magiſtratibus, ſed ampliſſimos Reipublicæ Magiſtratus ab ea fuiſſe exornatos.

Quod vetuſtatem attinet, eadem GRZYMALITIS incunabula tribuenda putem, quæ Regno huic florentiſſimo unanimis Scriptorum & Hiſtoricorum conſenſus tribuit. Dicunt Eos una cum primis Regni hujus Principibus has in terras veniſſe, dicunt creſcenti naſcentiq; equeſtri Ordini tanquam Signiferos acceſſiſſe (c) Jn Italia, Germania, Hiſpania plurimas eorundem Armorum Familias divites eſſe ac illuſtres. M. ANTONINO Philoſopho Imp. Vindoboram oppugnante GRZYMALITAM quendã plurimis occiſis urbis aditu prohibuiſſe hoſtem. (d) Accedit & illud GRZYMALITARUM vetuſtati, quod ſua in Gente fortiſſimos Virorum ſive habuerit, ſive foverit. Naturam hæc Domus in ſe effuſè liberalem, Fortunam perpetuò comitem ac pediſſequam habuit. Quid opes, quas laboribus atq; juſta induſtria pepererint

(b) 1683. (c) Paprocki folio 485 *(d) Nieſiecki folio 334.* GRZY

GOLEWSKIEGO (*ktory będąc przez dwadzieścią y trzy lat Podsędkiem, á potym Sędzią Ziemskim Poznańskim, uczyniwszy ná Xiędzá zapis, Ołtarz w* Kázimierzu *wystawił*) v MACIEIA PRADZIADA *Twego wysłała do záspokoienia kłotni o granice między Polską, Sląskiem, y Marchią. Y gdy to mowię, chciałbym oraz przydać; że Przeświętne* GRZYMALITOW *Imię, y co do początku iest cale naydawnieysze, y co do piastowania Urzędow, Godnościom samym wiele ozdob dodawało.*

Co sie dawności tycze, rowno o dawności GRZYMALITOW *rozmiem, iak rozumieią Pisarze zgodni o dawności Krolestwa tego. Mowią oni, że wespoł z naypierwszemi Xiązęty tu w te strony przybyli, że w początkach Rycerstwa naypierwszemi Wodzami byli; że we Włoszech, Niemczech, y Hiszpanii, wiele Domow Imienia tego było, że zá Mar: Antoniná Filozofa Cesarzá, przy dobywaniu Windobory Miastá, z* GRZYMALOW *ieden zábiwszy wielu, nieprzyiaciela odegnał. Popiera y to* GRZYMALOW *stárożytność, że w swoim Domu walecznych záwsze Rycerzow, álbo mieli, álbo rodzili. Dom ten miał ná siebie dość boyną náturę záwsze: szczęście ná záwołaniu prawie, á że powiem ná wysługach. Coż znáczą bogactwa, ktore pracami, y sprawiedliwym obrotem zebrali* GRZYMALOWIE? Z NALECZAMI *niegdyś*

GRZIMALITÆ? Cum NALECZYIS ære ſuo ac ſumptu acerrima bella geſſerunt, & geſſiſſent diutius, niſi Eos Divus ille JAGELLO Princeps ab odio ad gratiam reduxiſſet.](e)

Maximarum etiam hoc in Regno Dignitatum vetusq; poſſeſſio vetuſtatem Domus GRZYMALITARUM loquuntur. Qui honores in Eccleſia, quos non ornaviſſent GRZYMALITÆ, ac ornent? Gneſnenſes Infulas JOANNES IV, Leopolienſes JOANNES VII, ambo GRZYMALITÆ mirificè commendarunt. SUIDGERUS GRZYMALITA apud Vladislavienſes & ſumma cum laude ſummos Sacrorum Faſces tenuit, & Strzelnæ Eccleſiam cum Monaſterio, conſecratarum Chriſto Virginum adjecta dote poſuit.(f) PAULUS I, DOMARATUS, & LAURENTIUS GRZYMALITÆ omnes, Poſnanienſium Infulas ornavere. Quorum primus Cænobium in Opido Srzodka Patribus Ordinis Prædicatorum inhabitandum conſtruxit (g) poſtremus ſapientiæ laude florentiſſimus libros de Optimo Senatore & Conſule edidit.

Jam in Republica qui Faſces ſunt, quibus non aliquando præfuiſſent GRZYMALITÆ? Caliſſium bis duos, Breſta Cujavienſis trinos, Junivladislavia unũ, Rava trinos, Podolia, Plocium ſuos etiam Palatinos è GRZYMALITIS habuere. Quid quod hæc noſtra Poſnania trinos, Gneſna binos., Cujavia trinos, Cul-- ma

(e) *Paprocki folio 486.* (f) *Dlug. lib 4.* (g) *Cromer. lib8.*

gdyś nákładem swoim wielką toczyli woynę, y byliby wiedli dłużey, gdyby ich był JAGIEŁŁO Xiążę między sobą nie pogodził.

Piastowanie podobnie nayznákomitszych Dostoieństw opowieda y chwałę GRZYMALITOW, *y starożytność Domu. Ktoreż są Dostoyności w Kościele, ktorych* GRZYMALITOWIE, *y nieozdobiali, y nieozdobiaią? Arcybiskupstwo Gnieznieńskie JAN IV. Lwowskie JAN VII.* GRZYMALITOWIE *obadway przeciwnie ozdobili.* Swidgierus GRZYMALITA, *był y Biskupem Kuiawskim, y Klasztor w Strzelnie Panieński, dobrami go opatrzywszy wystawił.* PAWEL *I.* DOMARAT *y* WAWRZENIEC GRZYMALITOWIE, *Poznańskiemi Biskupami pomarli. Z tych pierwszy Xiążę Dominikanow Kościoł im wystawiwszy w Miasteczku Srzodce osadził: trzeci uczony wielce, o dobrym Wielkoradzcy, y Obywatelu zostawił Xięgi.*

Już w Rzeczypospolitcy ktoraż iest Godność, ná ktoreyby GRZYMALITOWIE *chwalebnie nie siedzieli? Kalisz IV, Brzeście Kuiawskie trzech, Wrocławek iednego, Ráwa trzech, Podol, Płock, między Woiewodami* GRZYMALITOW *policza. To zaś iak utaic, że ten sam Poznań trzech, Gniezno dwoch, Kuiawy*

H trzech

ma cum Gedano Unum Caſtellanos ſuos GRZYMALITIS debeant? Equidem florentiſſimæ Domus iſtius hac in noſtra Republica ſumma ſemper exiſtimatio fuerat: & immenſus meritiſſimorum de Eccleſia & Regno Virorum Ordo, ſive cum primam GRZYMALITARUM appellationem retineret, ſivè dum NIEGOLEWSKIORUM GRUDZIENSKIORUM, GARWASKIORUM, GRZYMUŁTOSKIORUM, OLESNICKIORUM POTULICKIORUM cæteraq; honorifica Nomina ſortita ſit. A vicis videlicet & coloniis, in quibus habitarent GRZYMALITÆ varia Nomina ſortiti ſunt: hinc & Vos ab hæreditate bonorum NIEGOLEWO GRZYMALITARUM NIEGOLEWSKIORUM profectam, eamq; honorificam retinetis appellationem. Qua in appellatione ut alios prætermittam, Principes JABLONOWSKIOS, SULKOWSKIOS, Jlluſtriſſimos MALACHOWSKIOS, RADOMICKIOS TWARDOWSKIOS, WILKONSKIOS, MIELŻYNSKIOS, MYCIELSKIOS, SZOŁDRSKIOS, KOŹMINSKIOS, SKALAWSKIOS, ROGALIŃSKIOS, MODLIBOWSKIOS, TRĄPCZYŃSKIOS SZCZANIECKIOS, DZIERZBIŃSKIOS, KOSCIELECKIOS, DZIAŁYNSKIOS, MAŁCZEWSKIOS, KISZEWSKIOS, PRZECLAWSKIOS KONARZESKIOS MALECHOWSKIOS, ŁĄCKIOS ZAWADZKIOS, SOBOCKIOS; ZELĘDZKIOS, PAWLOWSKIOS, ZAKRZEWSKIOS, BRODNICKIOS, TUCZYNSKIOS, CZACKIOS, CHLAPOWSKIOS, KOLACZKOWSKIOS, So-

KO

trzech, Chełm, y Gdańſk po iednemu Kaſztelanow GRZYMALITOM *powinne? Zaiſte Domu tego Przeświętnego wielkie záwſze w Rzeczypoſpolitey poſzanowanie było, y nieprzeliczony záſłużonych, iuż w Kościele, iuż w Oyczyznie Mężow ſereg, czyli to w ten czás, gdy ſamym ſię názwiſkiem* GRZYMALITOW *záſzczycał, czyli w ten czás, gdy iuż* NIEGOLEWSKICH GRUDZIENSKICH, GARWASKICH, *iuż* GRZYMULTOWSKICH, OLEŚNICKICH, POTULICKICH, *y innych wſpaniałe názwiſka przybrał. Od dobr cale y włości, ktore dziedziczyli* GRZYMALITOWIE *názwiſka brali: z tąd y Wy nieodrodne potomki od dziedziny* NIEGOLEWA GRZYMALITOW NIEGOLEWSKICH, *wſpaniałe zabraliście názwiſko. W ktorym że pominę* JJ. OO. Jabłonowſkich, *y* Sułkowſkich *Xiążęta*, JJ. WW. Małachowſkich, Rádomickich, Twardowſkich, Wilkońſkich, Mielżyńſkich, Szołdrſkich, Koźmińſkich Skaławſkich, Rogalińſkich, Modlibowſkich, Trapczyńſkich, Szczanieckich, Dzierzbińſkich, Kościeleckich, Kiſzewſkich, Malechowſkich, Łąckich, Záwadzkich, Sobockich, Zelędzkich, Pawłowſkich Zákrzewſkich, Brodnickich, Tuczyńſkich, Czackich, Orzelſkich, Gzowſkich, Miaſkowſkich, Skorzewſkich, Gorzeńſkich, Wieſzczyckich, Swierczyńſkich, Chełmſkich, Moſzczeńſkich, Umińſkich, Cieleckich, Roſſenow, *y innych nieprzeliczonych, á zacnych*

KOLNICKIOS, ORŻELSKIOS GZOWSKIOS, MIASKOWKIOS SKORZEWSKIOS, GORZENSKIOS, WIESZCZYCKIOS, SWIERCZYNSKIOS, CHELMSKIOS, MOSZCZENSKIOS, UMINSKIOS, CIELECKIOS, Roſſenos alioſq; infinitos & clariſſimos ejuſdem Sanguinis communicatione vobiscum conjunxiſtis.

Atque hic portus fuit; quem ſibi eripi laborum turbine propenſa in Te voluntas non ſivit mea CÆNOBIARCHA Illuſtriſſime. Dixerã me efferri lætitia quod Virtus eximia iſtud, quo omnium exiſtimatione digna olim videretur, Honoris faſtigiũ fuerit conſecuta. Dixeram me lætari, quod ipſa Dignitas, atque ſemper poſtulat, ornamenti ſolatium adepta fuerit. Ibi Virtuti præmium à Dignitate: hic Dignitati ornamenti ſolatium à Virtute contigiſſe dixeram. Quid etiamnum ſupereſt? Precatus fuerim bona Tibi & vitam? Nihil & vero eſt, quod non Illuſtriſſimus CONSTANTINUS ILOWIECKIUS CÆNOBIARCHA Landenſis de Religione Ciſtercienſium meritiſſimus idem ipſum precaretur. Ille videlicet ſolemni ritu Te conſecravit reverendum venerandumq; univerſo Cætui: Ille obitis ex inſtituto Eccleſiæ ſacerrimis cerimoniis renunciavit ANTISTITEM.

Quare utere fructu Virtutis Tuæ, utere digna laboribus gloria. Eccleſiæ ſubſidio, Religioni præſidio, Genti Tuæ Illuſtriſſimæ ſolatio vive diu beatiſ

ſimus

enych iedneyże krwie związkiem łączycie z ſobą.

Y toć było zámierzenie, do ktorego między náci--
ſkiem pracy dążyły chęci moie Jaśnie Wielmożny Pá
nie. *Mowiłem, iak mię to cieſzy wielce, że wielka*
cnotá ná tym Godności ſtánęła ſtopniu, ktorego we--
dług mniemania wſzyſtkich, dawno iuż godną byłá. Mo
wiłem, iak mię to uweſela, że oraz Godność ſama tę
zyſkuie pociechę, ktorey pragnęłá záwſze. W pier--
wſzym dziale mowiłem, że Cnota od Godności nád--
grodę, w drugim, że Godność od Cnoty zálecenia ná-
byłá. Coż ſię więcey zoſtaie? Zechcęć życzyć pomyśl
ności y życia? Już tego dáwno Jaśnie Wielmożny
Jegomość Xiądz Iłowiecki, *Opat Lędzki, á w Za--*
konie Cyſterſkim Mąż wielce záſłużony, uprzeymie
życzył. On Cię zwyczaynemi obrządkami poświę--
cił Zgromadzeniu zá OYCA, on według Kościelne-
go przepiſu ogłosił Cię OPATEM.

Przeto używay owocu záſługi Twoiey, używay przyzwoitey Cnotom Twoim Godności. Ku obronie Kościołá, ku wſparciu Zakonu Twego, ku ukontentowaniu Imienia, żyi wieki nayſzczęśliwſze. Szá-

ſimus. Favor Principum, Cætus Sacri reverentia, Cœlorum clementia militet ſemper Tibi. Deus vero eo fortunatam vitam protendat Tuam, dum annorum numerus virtutum meritorumq; Tuorum innumerabilitatem æquat. DIXI.

cunek między Pány, uſzanowanie między świętym Zgromadzeniem, Niebios łáſkawe wzgleąy niech Cię co dzień ſławnieyſſym czynią: BOG zaś niech dotąd w trwałym życiu utrzymuie, poki bieg życia Twego cnot, y czynow chwalebnych wielości nie wyrowna.

K O N I E C.

